

WZYTEL NIA WBP

**WOJEWÓDZKA
BIBLIOTEKA
PUBLICZNA**
im. Emilii
Sukertowej-
Biedrawiny
w OLSZTYNIE

**BIBLIOTEKARZ
OLSZTYŃSKI**

**WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. EMILII SUKERTOWEJ-BIEDRAWINY
W OLSZTYNIE**

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny
w Olsztynie
Kierownik: Roman Ławrynowicz
Zastępca kierownika: Beata Florkowska

BIBLIOTEKARZ OLSZTYŃSKI

nr 1—2/1993

III. LUDZIE Z KRAJU	19
Helena Malinowska — Jadwiga Śleszyńska	19
Tomasz Roman — Roman Ławrynowicz	20
IV. WARTO WIEDZIEĆ	
1. Rozmaitości historyczne — Jolanta Juras	23
2. Rozmaitości biblioteczne — Krystyna Hincus	25
V. POMOCY METODYCZNE	
1. Test — Czy masz literaturę dla młodzieży — Beata Florkowska	29
VI. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
1. 750 lat Diecezji Warmińskiej — Beata Florkowska	33
2. Mazowsze w Polsce 1992—1993 — Paweł Gapiński	37
3. Andrzej Kukułewicz — Joanna Polakiewicz	39
VII. NOWOŚCI WYDAWNICZE	
1. Nowe książki o Warmii i Mazurach — Beata Florkowska	47
2. Źródła informacyjno-bibliograficzne (wybór tytułów WBI w Olsz- tynie) — Beata Florkowska	50
VIII. KALENDARIUM WYDARZEŃ	
Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie	55
IX. KALENDARIUM WYDARZEŃ BIBLIOTEK PUBLICZ- NYCH — Beata Florkowska	62

OLSZTYN 1993

Zespół redakcyjny:

Krystyna HAŁUN

Jolanta JURAN

Zdzisława KOSMOWSKA

Wiesława NICHTHAUSER

Roman ŁAWRYNOWICZ

Danuta POL-CZAJKOWSKA

Bożena WASILEWSKA

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny

11-117 Olsztyn, ul. 1 Maja 5. Tel. red. 27-94-02

Druk: DECORA Olsztyn

Nakład 225 egz.

SPIS TREŚCI

I. W NASZYCH BIBLIOTEKACH	
1. O roku ów... czyli jeszcze o wynikach bibliotek publicznych w 1992 roku — Roman Ławrynowicz	5
2. Widziane z dołu — Roman Ławrynowicz	7
3. Oświatowo-wychowawcze i popularyzatorskie formy pracy prowadzone przez biblioteki — Zdzisława Kosmowska	12
4. Dni Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej — Wiesława Nichthauser	14
5. Bądźmy kompetentni i otwarci na nowe działania — Wiesława Nichthauser	16
II. LUDZIE Z KRĘGU KSIĄŻKI	
Halina Małachowska — Jadwiga Humieńczuk	19
Teresa Iterman — Roman Ławrynowicz	20
III. WARTO WIEDZIEĆ	
1. Rozmaitości fredrowskie — Jolanta Juran	23
2. Rozmaitości biblioteczne — Krzyszyna Halun	25
IV. POMOCE METODYCZNE	
1. Test — Czy znasz literaturę dla młodzieży — Ewa Awianowicz	29
V. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
1. 750 lat Diecezji Warmińskiej — Irena Walczak	33
2. Bezrobocie w Polsce 1992—1993 — Paweł Gęsicki	37
3. Andrzej Kuśniewicz — Joanna Piekarówic	39
VI. NOWOŚCI WYDAWNICZE	
1. Nowe książki o Warmii i Mazurach — Bożena Wasilewska	47
2. Źródła informacyjno-bibliograficzne (wybór nabytków WBP w Olsztynie) — Beata Florczuk	50
VII. KALENDARIUM ROCZNIC I OBCHODÓW I—VI 1994 —	
Beata Florczuk	55
VIII. KALENDARIUM WYDARZEŃ Z ŻYCIA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH —	
Zdzisława Kosmowska	63

Zawód biblioteczny

UNIA WYDAWNICZA
KRAJOWA
WARSZAWA
KAWKOWSKA 22
TEL. 2-11-11

I	W NASZYCH BIBLIOTEKACH	1
1	O roku ów... wsił jakos o wyniskach bibliotek publicznych w 1951	2
7	Wskazanie doń — Roman Ławrynowicz	7
12	Opisowo-wychowawcza i popularizatorska forma pracy prowadzonej na przez biblioteki — Zdzisława Komarowa	12
14	Dot. Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej — Wiesława Michalska	14
16	Wskazanie kompetentni i otwarte na nowe działania — Wiesława Michalska	16
	II. KADUCE Z KRĘGU KSIĄDKI	
18	Halina Michalska — Jadwiga Hamańska	18
20	Tomasz Jarmak — Roman Ławrynowicz	20
	III. WARTO WIEDZIEĆ	
23	1. Romanizacja biblioteczna — Jadwiga Juras	23
25	2. Romanizacja biblioteczna — Ryszarda Gajda	25
	IV. POMOCY METODYCZNE	
29	1. Test — Czyż masz literaturę dla młodzieży — Ewa Anusiewicz	29
	V. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
33	1. 750 lat Dziejejskiej Wzmianki — Irena Walecka	33
37	2. Biblioteczna w Polsce 1952-1953 — Paweł Gencel	37
39	3. Andrzej Kuniewicz — Joanna Hosiarska	39
	VI. NOWOŚCI WYDAWNICZE	
47	1. Nowe książki o Warmii i Mazurach — Beata Walszewska	47
50	2. Źródła informacyjno-bibliograficzne (wybor) nabytków WBP w Olsztynie — Beata Florjanczyk	50
	VII. KALENDARIUM ROZCZNIK I. OBCHOĐÓW I. VI 1951	
52	Beata Florjanczyk	52
	VIII. KALENDARIUM WYDAWNIKÓW Z ZAKŁADU BIBLIOTEK PUBLICZNYCH	
63	Zdzisława Komarowa	63

I. W NASZYCH BIBLIOTEKACH

1. O roku ów... czyli jeszcze o wynikach bibliotek publicznych w 1992 r.

Stało się to, czego spodziewaliśmy się, a co przyjmujemy zawsze ze smutkiem i przykrością — pogorszyły się wyniki czytelnictwa w naszym województwie. Nie cieszy nawet fakt, że towarzyszy nam spadek wyników w całym kraju i że relatywnie nic się prawie nie zmieniło. Nas, pracowników Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej regres przygnębia tym bardziej, że w Olsztyńskim przez długie lata, z wielkim nakładem pracy, wspinaliśmy się do ścisłej czołówki krajowej.

Tylko wiara, że niekorzystne zmiany są zakończeniem niekorzystnych procesów zachodzących w bibliotekarstwie, pozwolić by mogła dostrzec pozytywne elementy obecnej sytuacji.

Cyfry znamionujące spadek nie są oszałamiające, to prawda. Prawdą jest, że likwidacja 9 filii w ciągu roku to tylko 3,7% ogólnej liczby 242 bibliotek. Niestety pogorszyła się jakość wielu placówek i obawia się można dalszego spadku w roku bieżącym.

Klęską wręcz jest utrzymujący się spadek ilości punktów bibliotecznych. W ostatnich latach ubyło ich: w 1992 — 84, 1991 — 364, 1990 — 140. Pozostało jeszcze 337, ale nie jest to dużo, gdy uwzględnić szczególnie rozproszoną sieć osadniczą naszego województwa. Likwidacja punktów bibliotecznych wpłynęła znacznie na zmniejszenie zasięgu czytelnictwa. Nadzieję można upatrywać w fakcie utworzenia 14 nowych punktów. Jest to niewątpliwie przejaw troski o zapewnienie dostępu do książki, a ze strony bibliotekarzy — przejaw dobrej pracy.

Dopóki nie będzie dobrych bibliobusów — punkty biblioteczne będą ułatwiać lub wręcz umożliwiać kontakt z książką ludziom zamieszkałym daleko od biblioteki oraz ludziom starym, chorym i niepełnosprawnym.

Czytelnictwo w naszym województwie spadło o 1,6%. Niewiele? Oznacza to jednak o 10.110 czytelników mniej niż w roku 1991. W naszym województwie w końcu ubiegłego roku mieliśmy 20,1% czytelników do ogółu mieszkańców (w kraju 17,2%). Choć jest to szósty wskaźnik w kraju, nie cieszy, bo mieliśmy już prawie 26%, czyli więcej niż co czwarty mieszkaniec województwa był naszym czytelnikiem. Dawało to nam III pozycję w kraju.

Nie o sportową rywalizację jednak chodzi lecz o faktyczny zasięg czytelnictwa. Szczęśliwie honor udało się uratować Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej, której działy zajmujące się udostępnianiem odnotowały wzrost ilości czytelników o 1.099.

Uznanie budzą wyniki osiągnięte w Reszlu, a także w Biskupcu, Morażu, Barczewie (miasto), Jezioranach (miasto), Jonkowie. Są biblioteki, gdzie, mimo spadku, wskaźniki są jeszcze wysokie.

Cieszy wzrost aktywności czytelniczej, choć chciałoby się, żeby było lepiej. W tym wskaźniku tj. liczbie wypożyczeń na 100 mieszkańców zajmujemy 14 miejsce w kraju.

Bardziej cieszą liczne przejawy troski władz lokalnych o biblioteki. Dowodem są nowe obiekty na cele biblioteczne: w Olsztynie — filia publiczno-szkolna w Dajtkach (391 m²), w Szymanach — publiczno-szkolna, w Janówcu Kościelnym, Szyldaku, Napiwodzie (po remoncie — 106 m²), Sątocznie. Remonty przeprowadzono w bibliotekach w Świętajnie, Kolonii i Łynie. Nobilituje to ludzi, którzy w dobie tak uporczywych kłopotów pamiętają o bibliotekach. Wierzyć można, że tendencja ta utrzyma się, trzeba jednak dobremu pomagać.

Niepokojącym zjawiskiem jest niski zakup nowych książek. Nie uspokaja fakt, że jest to problem ogólnopolski i wynika głównie z obiektywnych trudności — skąpych budżetów i wysokiej, stale rosnącej ceny książek. Coraz więcej mamy książek przestarzałych, po które czytelnicy nie chcą sięgać. Szczególnie żałośnie wyglądają księgozbiory dziecięce — zniszczone, zacytane. Poważny procent stanowią książki zakupione w latach 60. i 70.

Poważny wpływ na efekty pracy ma sytuacja kadrowa bibliotek — szczególnie na wsi, gdzie utrzymuje się niekorzystna wymiana kadry. Efekty są zatrważające. W końcu 1992 r. wskaźnik osób bez przygotowania zawodowego w bibliotekach wiejskich przekroczył 70%, w miastach — 25%. Zjawisko to kryje wiele niebezpieczeństw. Brak profe-

sjonalizmu groźny jest przede wszystkim dla warsztatu bibliotekarskiego. Prowadzi do obniżenia autorytetu pracownika i placówki.

Żadne okoliczności nie usprawiedliwiają bierności czy wręcz apatii niektórych bibliotekarzy. Zdarza się, że bibliotekarka nie wie, czy jej biblioteka jest placówką samodzielną czy działem Gminnego Ośrodka Kultury, jaka jest struktura organizacyjna, uprawnienia i obowiązki. Nie domaga się informacji o budżecie.

Nie wolno nam przesympać wydarzeń dziejowych, decydujących między innymi o losie bibliotek i naszym. Nie można nie uczestniczyć w pracach inspirowanych przez samorządy, nie możemy odwracać się od wydarzeń w środowisku, pracy w organizacjach miejscowych lub współpracy z nimi, nie możemy zmarnować okazji artykułowania naszych spraw w czasie kampanii wyborczej do Sejmu a w przyszłości do władz samorządowych. Często inni zapominają o nas, często nie wiedzą o naszych problemach. To nasze przede wszystkim zadanie zmienić niekorzystną dla nas sytuację.

A więc do pracy.

Roman Ławrynowicz

2. Widziane z dołu

Nowy porządek, który powstał po wprowadzeniu samorządu terytorialnego, jeszcze nie jedno ma imię i nie we wszystkich dziedzinach można go nazwać porządkiem.

Widać to szczególnie wyraźnie, gdy spojrzysz się od dołu, z pozycji dziedziny niesłusznie tak peryferyjnej jak bibliotekarstwo. Jeszcze niedawno trudno byłoby wyobrazić, że w prostych strukturach organizacyjnych bibliotek można zastosować taką wielkość rozwiązań. Zmiany jednak zbyt często nie mają nic wspólnego ani z racjonalizacją zarządzania ani ekonomizacją życia.

Niestety często, zbyt często, wynikają z braku mądrego przeliczenia zysków i strat, separatyzmu, czy raczej partykularyzmu w myśleniu, nieznanomości lub braku poszanowania prawa, a czasami wręcz aroganckiej samowoli.

Zjawisko ma zasięg ogólnopolski, stąd — sędzę — przypadki z województwa olsztyńskiego będą miały walor typowości.

Od 1.IV.1992 roku — o rok później niż w innych województwach — zburzona została w Olsztyńskim trzystopniowa struktura organizacyjna bibliotek. Likwidacji uległy, utworzone kiedyś z bibliotek powiatowych, biblioteki rejonowe, które zapewniały bezpośrednią pomoc instruktażową. Tam kupowano i opracowywano książki dla bibliotek gminnych i mniejszych pełniących funkcje bibliotek otwartych. Biblioteki te, z niewielkimi wyjątkami, finansowane teraz wyłącznie przez swoje władze samorządowe, ograniczyły się do pracy dla swoich miast. Dopóki jeszcze działają więzi personalne oraz honorowe zobowiązania podjęte na likwidującym rejonu zebraniu w WBP, w bibliotekach miejskich nie odtrąca się koleżanek potrzebujących pomocy. Usługi świadczone są jednak społecznie i pozostają aktem dobrej woli. Tak jest w 12 przypadkach.

Wyjątki wspomniane wyżej to Szczytno i Kętrzyn. Młody i energiczny szczytnowski dyrektor Biblioteki, członek Komisji Kultury miejscowej rady i Sejmiku Samorządowego zdołał nakłonić władze sześciu gmin należących do dawnego rejonu do świadczeń finansowych na rzecz utrzymania działalności rejonowej. Półtora roku pracy potwierdza, że to rozwiązanie sprawdza się najlepiej.

Drugim wyjątkiem mniej chlubnym jest Kętrzyn, gdzie utworzono Kętrzyński Ośrodek Kultury i Rekreacji, w którym obok stadionu, restauracji, basenu (dawny OSiR) znalazły się Muzeum, Dom Kultury i Biblioteka.

Już teraz widać, że oszczędności finansowych nie ma, wzrosła administracja, zagmatwał się system zarządzania. Dotychczasowi dyrektorzy placówek, teraz kierownicy, mają „związane ręce”. Wyraźniejsze efekty pozbawienia autonomii i samodzielności placówek dadzą znać o sobie wcześniej lub później. W tym przypadku będzie to raczej później, bowiem obsada personalna kierownictwa nowej i dawnych jednostek organizacyjnych jest dobra i przez jakiś czas nawet zła struktura będzie mogła funkcjonować nienagannie.

Ogólnie stwierdzić trzeba, że biblioteki w siedzibach przyszłych powiatów funkcjonują sprawnie, szczególnie tam, gdzie kierują nimi ambitni i dobrze przygotowani do tej funkcji ludzie. Biblioteki te poszły wzwyż — aktywizując działalność i podnosząc jej jakość, podobnie zresztą jak Wojewódzka Biblioteka Publiczna. Placówki te rozwijają

funkcje informacyjne, rozszerzają działalność upowszechnieniową, unowocześniają warsztat pracy o nowoczesne dokumenty, środki i metody. Przyznać trzeba, że wiele samorządów wykazuje głębokie zrozumienie współczesnych wymogów. Wiele zawdzięczają swoim władzom biblioteki w Nidzicy, Szczytnie, Iławie, Morażu, Bartoszycach, Dobrym Mieście.

Najwięcej zmian zaszło w dawnych miasto-gminach. W konsekwencji masowo dokonujących się podziałów urzędów miasta i gminy na urzędy miasta i urzędy gminy podziałowi uległy również biblioteki miejsko-gminne. Powstały biblioteki miejskie oraz przeważnie organizacyjne karty bez nazwy i osobowości w gminie.

Większość gmin znalazła się z kilkoma lub kilkunastoma małymi placówkami przeważnie z obsadą ryczałtową. Prawie nigdzie nie uporządkowano podstaw prawnych działalności. Tylko w niektórych gminach skorzystano z propozycji Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i jednej, najlepszej placówce nadano status biblioteki gminnej, powierzając jej opiekę nad innymi placówkami filialnymi. Były przypadki, iż nie bacząc na skutki prawne użytej terminologii wszystkim placóweczkom nadawano nazwę biblioteki gminnej. I tak np. gmina Bartoszyce posiada 5 bibliotek gminnych, a gmina Kętrzyn — 7. Funkcje jednostki kultury przejmowały urzędy, a pracownikowi urzędu zajmującemu się bibliotekami dawano uprawnienia kierownika biblioteki gminnej.

Najczęściej spotykaną praktyką w nowych, jak też dawnych, gminach było przekazywanie bibliotek gminnym ośrodkom kultury. Takie rozwiązanie tylko pozornie wypełniało treścią placówkę-matkę, pozornie pozbawiało władzę mnogości podmiotów wymagających troski i opieki, pozornie upraszczało struktury organizacyjne. W większości przypadków to rozwiązanie organizacyjne powodowało zacieranie się jasności struktur, ubezwłasnowolnianie często aktywnych ludzi, wyzwalając postawy protekcyjne. Konieczność dzielenia obowiązków i osiągnięć rodziła też konflikty. Placówki bowiem działają bez statutów, regulaminów, podziału zadań i kompetencji. Niejeden wójt już żałuje realizacji pozornie łatwiejszych rozwiązań. W naszym województwie występuje to w 19 jednostkach. Jesteśmy przekonani, że zamiast rozplątywać węzły powstałe z gmatwaniny cudaczej struktury, lepiej byłoby dać kierownikowi biblioteki gminnej pieniądze na działalność i rozliczyć go z pracy.

Rozwiązania gminne zastosowano również w stolicy województwa — Olsztynie. Skomunalizowane wcześniej filie WBP włączono w strukturę Miejskiego Ośrodka Kultury. Miało to przynieść oszczędności w obsłudze administracyjnej, finansowej, kadrowej. W rezultacie dokonane z konieczności zwiększenie zatrudnienia wystarczyłoby na nową instytucję. Struktura oparta na źle dobranym mariażu nie funkcjonuje dobrze, ponieważ odległe są profile działalności domu kultury i biblioteki, za bardzo różnią się ludzie w tych placówkach oraz ich wiedza i wyobrażenia o treściach, celach i metodyce pracy. Być może realizacja Rozporządzenia Rady Ministrów z 13 lipca br. pozwoli znaleźć lepsze rozwiązanie.

Coraz częściej stosowanym rozwiązaniem staje się łączenie bibliotek publicznych ze szkolnymi. W naszym województwie ma to już bogate tradycje. Ten wariant organizacyjny ma wielu przeciwników, szczególnie w środowiskach szkolnych. Łączenie bibliotek pierwotnie było drogą do łamania barier międzyresortowych i sposobem kumulowania skromnych środków w celu tworzenia placówek zasobniejszych i lepiej zorganizowanych. Teraz głównym motorem są trudności ekonomiczne samorządów. Faktyczne kłopoty wynikają jednak — potwierdzają to obserwacje — z pewnych niedogodności pracy, to jest z trudności łączenia dwu różnych profili działalności, ale głównie z różnicy statusu zawodowego bibliotekarza bibliotek szkolnych i publicznych.

Daje też znać o sobie występujący często niedobór otwartości na zmiany, niechęć do rezygnacji ze swojej wygody na rzecz dobra ogólnego i po prostu egoizm natury ludzkiej powodujący, że każdy woli, gdy inni pracują, a on zbiera owoce. Powiedzieć jednak trzeba, że łączone biblioteki są rozwiązaniem zastępczym, gorszym niż dobra biblioteka szkolna i dobra publiczna, ale lepsza jest jedna dobra łączona niż dwie słabe.

Biblioteki publiczno-szkolne są faktem i tam, gdzie samorzady przeżywają rzeczywiste trudności finansowe, może ta struktura wystarczyć. Tym bardziej, że posiada też wiele zalet.

Zupełnie jednak chybione są występujące tu i ówdzie pomysły likwidacji bibliotek w gminie i to często w sytuacji, gdy nie ma żadnej koncepcji zapewnienia dostępu do książki.

Na posiedzeniu zarządu jednej z gmin, w której podjęto uchwałę o zamiarze likwidacji bibliotek mówiono coś bez składu o poszerzonej

funkcji biblioteki szkolnej. Powiedzmy to wprost: **biblioteka szkolna nie zastąpi biblioteki publicznej. Łatwiej natomiast dobrej bibliotece publicznej pełnić dodatkową funkcję biblioteki szkolnej niż szkolnej funkcję biblioteki publicznej.**

Niestety utrzymuje się też niekorzystne dla bibliotek zwalnianie pracowników kwalifikowanych a zatrudnianie osób bez przygotowania. Osiągane w ten sposób oszczędności oraz uległość personelu okazują się zgubne nie tylko dla pracodawcy ale — co gorsze — i biblioteki. Liczba osób bez kwalifikacji sięga w naszym województwie 43%.

Przedstawione negatywne zjawiska kryją — uważam — wiele niebezpieczeństw dla przyszłości bibliotek.

Co w tej sytuacji robi środowisko bibliotekarskie? Przykro to powiedzieć, ale często traktowani jesteśmy przedmiotowo. Bibliotekarki w naszym województwie (przodującym w bezrobociu) po prostu dały się zastraszyć i boją się nawet Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej przekazać informację, by interwencja z zewnątrz nie pogorszyła ich sytuacji.

Często milczą, bo nie mają wyobrażenia o konsekwencjach niekorzystnych zmian. Czasami gardłują emocjonalnie, że bez biblioteki i książki nie da się żyć, zapominając że dotyczy to tylko części bibliotekarzy. Ludzie mogą żyć bez biblioteki, bowiem książka jest niezbędna do dobrego funkcjonowania — drugiego po energetycznym — obiegu informacyjnego w człowieku. Bez nauki i książek zanika nie samo życie, lecz jego jakość. Czasami ludzie nawet nie skojarzą, że dzieci, które nie czytają, bo nikt im nie zaszczepił nawyku czytania i nie mają skąd wziąć książki, z tego powodu są głupsze i tracą szansę wobec innych; nie rozumieją, że dorosłym bez lektury książek i prasy brakuje informacji a w konsekwencji wiedzy, koncepcji i argumentów w wielu sprawach i sytuacjach. Nikt nie liczy strat wynikających z dzikości człowieka i korzyści z jego wyższego poziomu kulturalnego. Biblioteki są najtańszymi placówkami pozaszkolnej edukacji permanentnej.

Na szczęście znaczna większość bibliotekarzy pracą, aktywnym uczestnictwem w życiu środowiska odwagą i mądrą żarliwością uzyskuje wiele dla bibliotek. Na szczęście nie ma w województwie naszym bibliotekożerców.

Samorządy niestety nie zwracają się z kłopotami bibliotecznymi do Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej. Tylko niektórzy burmistrzowie

i wójtowie zasięgają rady, zapraszają na konkursy na dyrektora biblioteki, proszą o pomoc w rozwiązywaniu trudności. Wynika to często, jak stwierdzamy, z nadmiaru kłopotów, które dźwigają na swoich barkach władze samorządowe.

Oczywiście nie oznacza to naszego pozostawiania na uboczu. Posiadamy informacje o tym, co dzieje się w bibliotekach, często interweniujemy, często zmieniamy niekorzystny bieg wydarzeń. Wysyłamy propozycje rozwiązań organizacyjnych i prawnych bezpośrednio lub za pośrednictwem wojewódzkich władz państwowych i samorządowych. Efekty są różne. Na ogół znikome. Dotychczas w podstawowych wskaźnikach było nasze województwo w bardzo ścisłej czołówce, teraz nadal jesteśmy wysoko, ale...licho nie śpi. Więc mówię „...bom smutny i sam pełen winy...”

Roman Ławrynowicz

dyrektor

Wojewódzkiej Biblioteki
Publicznej w Olsztynie

3. Oświatowo-wychowawcze i popularyzatorskie formy pracy prowadzone przez biblioteki woj. olsztyńskiego

Działalność bibliotek publicznych to nie tylko wypożyczanie książek, to również tworzenie nawyku obcowania z książką poprzez uczestnictwo w różnorodnych formach pracy oświatowo-wychowawczej, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

W bibliotekach naszego województwa zawsze szeroko prowadzona była działalność upowszechnieniowa. I dziś kontynuowane są zajęcia mające na celu rozwijanie zainteresowań, pogłębienie wiadomości (konkursy, teatryki, redagowanie czasopism, kursy języków obcych — Reszel, Iława, Bartoszyce i Biskupiec). Organizowane są we współpracy ze szkołami wycieczki i lekcje biblioteczne.

Trudno by zliczyć formy służące popularyzacji literatury takie jak: sesje naukowe, spotkania z pisarzami, wieczory literackie i recytatorskie i wiele innych. Rozmiary tej działalności uświadomić można wów-

czas, gdy dziesiątki imprez rocznie organizowanych w każdej placówce pomnoży się przez 233 biblioteki, przez dziesiątki, setki a czasami tysiące uczestników działań.

Do ważniejszych wydarzeń w pracy bibliotek w bieżącym roku należały:

- Dni Literatury Dziecięcej (20 V—5 VI) zainicjowane przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i Miejską Bibliotekę w Szczytnie, w których uczestniczyły prawie wszystkie biblioteki województwa olsztyńskiego. (Zob. osobna nota). W bibliotekach Miejskiego Ośrodka Kultury w Olsztynie odbyło się 16 spotkań: 9 z Joanną Papuzińską i Marią Józefacką, 3 spotkania z hodowcą i treserem psów, 2 spotkania z aktorem i 2 z plastykiem.
- Program edukacji ekologicznej realizowany przez MGBP w Morągu w okresie styczeń-czerwiec zgromadził 648 uczestników (dzieci i młodzieży). Odbyło się szereg imprez towarzyszących i spotkań. Postulatami młodych ekologów zainteresował się Urząd Miasta. W majowych imprezach, które organizowała MGBP w Morągu, uczestniczyło 1361 osób. Odbyło się spotkanie z córką patrona biblioteki — Kirą Gałczyńską, oraz spotkanie z uczestnikami bitwy pod Monte Cassino.
- Gromadzenie nagrań programów edukacyjnych i spektakli teatralnych, dobry warsztat informacyjny to jeszcze dodatkowy walor pracy biblioteki w Morągu.
- Popularyzacja amatorskiej twórczości artystycznej (haft, malarstwo, rzeźba i bukiciarstwo) oraz upowszechnianie lokalnych tradycji szczególnie kultywowane przez MGBP w Nidzicy.
- Turniej wiedzy o Mikołaju Koperniku zorganizowany przez MGBP w Dobrym Mieście w 450-tą rocznicę śmierci astronoma.
- Organizowanie kiermaszów książek, loterii fantowych, sprzedaż plakatów, znaczków pamiątkowych itp. działania mające na celu uzupełnianie skromnego budżetu bibliotek.
- Zaproszenie przez MGBP w Lubawie artystów sceny warszawskiej z „Zieloną Gęsią” K.I. Gałczyńskiego oraz spotkanie z artystami telewizyjnego programu 5 — 10 — 15.

- Zorganizowanie przez WBP przy współpracy z Instytutem Kultury Chrześcijańskiej wystawy pt. „Kościoły Warmii” z okazji 750-lecia Diecezji Warmińskiej.
- Gromadzenie, opracowanie i udostępnianie zbiorów muzycznych, płyt analogowych i kaset video, dokumentów życia społecznego oraz tak zwanej „książki mówionej” dla inwalidów wzroku. Biblioteka Zbiorów Obcojęzycznych (Olsztyn, Dworcowa 68) jest najnowocześniejszą placówką biblioteczną w Olsztynie. Jej zbiory obcojęzyczne (angielski, francuski, niemiecki, rosyjski i in.) liczą ok. 4.866 wol, a zbiór czasopism 31 tytułów obcojęzycznych. Trudno jest uzasadnić korzyści płynące z wielorakich form działalności bibliotek i form pracy kulturalno-oświatowych zwłaszcza z młodym czytelnikiem. Są to bez wątpienia pewne i skuteczne sposoby rozwijania zainteresowań czytelniczych oraz zwiększenia liczby użytkowników bibliotek.

Zdzisława Kosmowska

4. Dni Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej

W organizowanych przez WBP w Olsztynie i MBP w Szczytnie Dniach Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej (20.IV — 5.VI.93) udział wzięły prawie wszystkie biblioteki publiczne woj. olsztyńskiego. Najczynniej włączyły się do akcji poza w/w, takie placówki jak MBP w: Bartoszycach, Morągu, Kętrzynie, Olsztynie (MOK), Biskupcu, Jezioranach i Górowie Iławeckim oraz GBP w: Lubominie, Dźwierzutach, Małdytach, Janówcu Kościelnym, Dąbrównie, Kandytach.

Popularyzowały one literaturę dziecięcą i młodzieżową poprzez:

- a) Organizację spotkań autorskich z pisarzami (Kętrzyn, Biskupiec, Szczytno — Danuta Wawiłow; Bartoszyce, Dobre Miasto, Olsztyn (MOK), Szczytno — Maria Józefacka; Olsztyn WBP, Małdyty, Morąg, Szczytno — Marek Nejman; Olsztyn WBP, Lubomino, Szczytno — Ludmiła Marjańska).

Spotkania odbyły się w dniach 3.VI. i 4.VI.93. Razem było ich w woj. olsztyńskim 22, w tym na terenie miasta i gminy Szczyt-
no — 11.

- b) Uczestnictwo w konkursie plastycznym pt. „Sami ilustrujemy książki”.
Do WBP w Olsztynie nadesłano 950 prac, których Komisja Konkursowa wytypowała na wystawę prezentowaną w MBP w Szczytnie 250 rysunków, a w tym z wyeksponowanych nagrodziła 13 osób w I gr. wiekowej (do lat 10), 10 w II gr. wiekowej (10—15 lat) oraz wyróżniła 27 w obu grupach wiekowych. Najlepsi otrzymali nagrody książkowe ufundowane przez WBP w Olsztynie, wyróżnieni zaś dyplomami z gratulacjami.
- c) Zorganizowanie sesji na temat współczesnej literatury dziecięcej i młodzieżowej dla bibliotekarzy woj. olsztyńskiego (4.VI.93 w MBP w Szczytnie), w której prelegentami byli Grzegorz Leszczyński i Teresa Brzeska-Smerek.
- d) Wystawy książkowe, np. „Co dzieci czytały dawniej (WBP w Olsztynie), „Bajki, baśnie, bajeczki” (MBP w Kętrzynie), „Znani ilustratorzy książek dziecięcych” (GBP w Janowcu Kościelnym).
- e) Prowadzenie konkursów, quizów literackich, loterii książkowych. Jedną z ciekawszych tego typu form przedstawiła MBP w Morągu. Był to konkurs pt. „Ziemia jest naszym domem”.
- f) Organizowanie wycieczek dla najmłodszych do bibliotek (np. MBP w Biskupcu przyjmowała w miesiącu maju 1993 co drugi dzień grupy 5—6 latków, którzy wysłuchiwali krótkiej pogadanki o książce i bibliotece) i prowadzenie lekcji bibliotecznych.
- g) Prowadzenie teatrzyków dziecięcych w MBP w Morągu i GBP w Lubominie.
- h) Przygotowanie kiermaszu książek (Szczytno 5.VI), podczas którego swoje książki podpisywali autorzy uczestniczący w spotkaniach — organizator: hurtownia WBP.

Z ciekawą inicjatywą wystąpiła MBP w Kętrzynie, która podczas organizowanych imprez dla dzieci i młodzieży prezentowała ciekawe książkowe nowości przyjmując równocześnie zapisy do biblioteki i wy-

pożyczając książki na miejscu: 30.VI.93 — dla dzieci najmłodszych, a 1.VI.93 na imprezie zorganizowanej przez siebie dla dzieci niepełnosprawnych w różnym wieku.

Dni Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej organizowano przeważnie razem z najbliższymi szkołami podstawowymi.

Najczynniej i najbardziej efektywnie uczestniczyła w omawianych Dniach MBP w Szczytnie, która dnia 4.VI. i 5.VI.93 poza wymienionymi wcześniej spotkaniami autorskimi oraz sesją dla bibliotekarzy oddziałów dziecięcych i młodzieżowych przygotowała finał konkursu recytatorskiego, zorganizowała widowisko teatralne dla dzieci z miasta Szczytna prezentowane przez Olsztyński Teatr Lalek oraz koordynowała wszystkie inne imprezy związane z omawianą akcją.

Wiesława Nichthausser

5. Bądźmy kompetentni i otwarci na nowe działania

Wiele istotnych zmian zachodzących w naszym kraju w sposób bezpośredni dotyczy także bibliotek. Minął już okres, kiedy polityka kulturalna zapewniała stabilność finansową i organizacyjną, gwarantowała istnienie nawet małych bibliotek.

Dane statystyczne dotyczące bibliotek naszego województwa mogą sugerować, że u nas nie jest tak źle, w niektórych województwach jest przecież dużo gorzej. Uważam jednak, że prawdziwy obraz działających w naszej rzeczywistości bibliotek jest bardziej ponury od tego, jaki prezentowany jest na zewnątrz. To, że biblioteki za wszelką cenę realizują swoje statutowe zadania, jest wynikiem wielkiej, ofiarnej i przede wszystkim fachowej pracy wszystkich bibliotekarzy.

Większość zdaje sobie sprawę z tego, że odnalezienie się w nowej sytuacji organizacyjnej i ekonomicznej niesie konieczność zmiany podstaw samych pracowników bibliotek. Oczywiście, że podstawą jest przygotowanie zawodowe, ale coraz ważniejsza jest orientacja w polityce, uprawnieniach i kompetencjach samorządów, znajomość rejonu działania, umiejętność nawiązywania kontaktów ze środowiskami lokalnymi, władzami samorządowymi i administracją.

Potrzebne i niezbędne stają się umiejętności, które wielu bibliotekarzom wydają się bardzo trudne do pokonania. Myślę tu o **wyzwoleniu z siebie większej inicjatywności** w działaniu, odwróceniu sposobu myślenia stereotypowego, opartego na przeświadczeniu, że przecież tyle lat pracowaliśmy osiągając — w naszym przeświadczeniu — efekty pozytywne.

Nie neguję tego. Istotne jest jednak, aby nie zatracić dotychczasowych osiągnięć, ale kontynuować je i wzbogacać o nowe. Życie wymusi na nas konieczność większych kompetencji zawodowych oraz ich systematycznego poszerzenia. To zawsze da pozytywny efekt i będzie zauważone zarówno przez samych odbiorców bibliotek — czynnik najważniejszy, jak lokalne władze, liczące się ze zdaniem ogółu, a decydujące o naszych finansach.

Doskonale o tym wiedzą dyrektorzy i kierownicy większych bibliotek miejskich i miejsko-gminnych.

Najgorzej przedstawia się sytuacja bibliotek gminnych zatrudniających mniej wykwalifikowaną kadrę pracowniczą. Odnoszę wrażenie, że nie do końca gminni bibliotekarze zdają sobie sprawę z tego, czego się obecnie od nich oczekuje. A oczekuje się też, niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania biblioteki, wiedzy fachowej, znajomości literatury, sondowania potrzeb samego środowiska, współpracy ze wszystkimi instytucjami działającymi w określonej społeczności i szeroko pojętej inicjatywności, o którą bardzo trudno.

Sądzę, że rok bieżący uzmysłowił wielu bibliotekarzom, jakie efekty daje postawa bezradności i zagubienia, prowadząca do nikąd.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie niezmiennie służy wszystkim bibliotekom publicznym pomocą merytoryczną, z której powinny one bez jakichkolwiek zahamowań korzystać!

Wiesława Nichthauser

...niezbędne, nieobchodzące się bez niego, które w ich wykonaniu
 ...właściwie do niego należy, a nie do innych, jak to się często
 ...właściwie do niego należy, a nie do innych, jak to się często
 ...właściwie do niego należy, a nie do innych, jak to się często

...niezbędne, nieobchodzące się bez niego, które w ich wykonaniu
 ...właściwie do niego należy, a nie do innych, jak to się często
 ...właściwie do niego należy, a nie do innych, jak to się często

...niezbędne, nieobchodzące się bez niego, które w ich wykonaniu
 ...właściwie do niego należy, a nie do innych, jak to się często

...niezbędne, nieobchodzące się bez niego, które w ich wykonaniu
 ...właściwie do niego należy, a nie do innych, jak to się często
 ...właściwie do niego należy, a nie do innych, jak to się często

...niezbędne, nieobchodzące się bez niego, które w ich wykonaniu
 ...właściwie do niego należy, a nie do innych, jak to się często
 ...właściwie do niego należy, a nie do innych, jak to się często

...niezbędne, nieobchodzące się bez niego, które w ich wykonaniu
 ...właściwie do niego należy, a nie do innych, jak to się często
 ...właściwie do niego należy, a nie do innych, jak to się często

II. LUDZIE Z KRĘGU KSIĄŻKI

Pani Profesor

Dla znacznej części mieszkańców Kętrzyna Pani Halina MAŁACHOWSKA jest Panią Profesor. Określenie to wyniosła z Liceum Ogólnokształcącego im. W. Kętrzyńskiego, gdzie podjęła pracę po ukończeniu filologii polskiej na Uniwersytecie im. M. Kopernika w Toruniu. Przez osiem lat beflerki uczyła wielu Kętrzyńian. Była pedagogiem z osobowością. Pani Halina posiada w sobie coś takiego, co stanowi o istocie dobrego pedagoga: nieobojętność, emanującą mądrość życiową, dobroć i życzliwość. Ja miałam szczęście; uczyła mnie od pierwszej klasy liceum aż do matury. Później — ku mojej radości — została moją przełożoną w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kętrzynie, tutaj bowiem na stanowisko dyrektorskie trafiła Pani Profesor w 1971 r. Rozstała się z młodzieżą z powodów zdrowotnych. Dotknęła ją choroba gardła, typowa dolegliwość nauczycielska.

Do nowej pracy przystąpiła solidnie i z pasją. Już w 1973 r. była absolwentką Korespondencyjnego Kursu Kształcenia Bibliotekarzy w Olsztynie. Podwyższanie kwalifikacji uważała za obowiązek każdego pracownika. Dzięki Jej pomocy i namowom kwalifikacje zdobyło wielu pracowników.

Żarliwie walczyła o rozwój sieci bibliotek w mieście i rejonie. Po latach usilnych starań przyszedł pierwszy sukces — powstała Filia nr 2 przy ul. Wojska Polskiego. Nowa filia liczyła 12.300 vol., posiadała wyodrębniony kącik dla dzieci i młodzieży oraz czytelnię. Pani Dyrektor była architektem wnętrz, pracownikiem technicznym i porządkowym. Niepospolitej energii Pani Haliny oraz zdolnościom organizacyjnym trzeba zawdzięczać, że w grudniu 1989 r., również w pomieszczeniach Spółdzielni Mieszkaniowej „Pionier” przy ul. Łokietka otwarta została Filia nr 3.

Zaangażowana w bieżące problemy bibliotek udzielała skutecznej pomocy organizacyjnej i merytorycznej podległym placówkom. Zdolno-

ści pedagogiczne Pani Dyrektor niezwykle przydatne były w czasie szkoleń organizowanych dla bibliotek z rejonu. Stałym ich punktem było doskonalenie znajomości literatury. Z pasją i zamiłowaniem poświęciła się obmyślaniu i doskonaleniu różnych form pracy z czytelnikiem. Najwięcej serca miała dla dzieci. Starczyło go też i dla dorosłych. Była organizatorką wielu przedsięwzięć upowszechnieniowych. Niektóre sesje naukowe MBP w Kętrzynie za czasów dyrektury Pani H. Małachowskiej miały charakter wojewódzki i regionalny.

W listopadzie 1992 r. Pani Dyrektor przeszła na wcześniejszą emeryturę. Pożegnało ją grono pracowników MBP, bibliotekarzy terenowych, dyrekcja WBP, przedstawiciele Związków Zawodowych Pracowników Bibliotek.

Za swoją pracę otrzymała od bibliotekarzy z serca płynące podziękowanie za 21 lat pracy w bibliotece. Były lzy, kwiaty, upominki oraz gorące życzenia zdrowia.

Jednak nie zerwała kontaktów z zawodem, bowiem pracuje nadal w niepełnym wymiarze czasu pracy w bibliotece szkolnej Liceum Ogólnokształcącego w Kętrzynie.

Zawsze byłam pełna podziwu i szacunku dla jej siły woli, wytrwałości, inteligencji, pracowitości, taktu i dobroci. Zdobyła szacunek również tym, że wymagając od innych, przede wszystkim wymagała od siebie.

Jadwiga Humieńczuk
MBP w Kętrzynie

Teresa ITERMAN

Pani Teresa Iterman, była klasycznym wzorem bibliotekarki. Posiadała staranne wykształcenie — studia na Uniwersytecie Warszawskim w 1961, doktorat na Uniwersytecie Gdańskim w Katedrze Nauki o Książce w 1981 r.

Pochodziła z rodziny bibliotekarskiej. Pozostała wierna bibliotekarstwu. Z pracy z książką czerpała radość i satysfakcję. Zadowolili się stanowiskiem kierowniczką Działu Gromadzenia i Opracowania Miej-

skiej Biblioteki w Kętrzynie. Wiedzą, którą wkładała w warsztatowe przygotowanie księgozbiorów dla czytelników i bibliotekarzy, można było obdzielić jeszcze kilka bibliotek. Była perfekcjonistką w swojej pracy. W Kętrzynie były najlepsze katalogi. Najszybciej i najlepiej przeprowadzano reklasyfikacje zbiorów. Do Pani Teresy najliczniej trafiali praktykanci.

Wiele zawdzięczają jej biblioteki i bibliotekarki z mniejszych miejscowości rejonu Kętrzyn. Wiele w nich cichej, solidnej pracy Pani Teresy. Zawsze skromnej, spokojnej i kulturalnej.

Potrafiła mówić, choć chętniej milczała, potrafiła uczyć innych, choć chętniej uczyła się sama.

Pani Teresa ma swój ważny udział w tworzeniu poziomu i autorytetu bibliotek publicznych w Kętrzynie i województwie.

Dziękujemy.

R. Ł.

Profesor po powrocie do Wrocławia chciał umieścić pałec w jakimś godnym miejscu, np. w kościele. Kościół pałec nie przyjął. — Jak to, nie chcecie pałca wielkiego komediopisarza, a na całym Śląsku i Czechach w kościołach macie dwanaście tryków św. Jana Nepomucena? — dąwił się profesor.

Długo po jakimś czasie — odpowiada prof. Zakrzewski — zawił się w mnie kałade z kościoła św. Marijnego z moją ulubioną puderczko-komediopisaniem czarową siołą. Puderczko to z pałcem Fredry zostało wmurowane w ścianę kościoła.

(na podst. „Gazety Wyborczej”
z dn. 30.VI.1993)

W dwusetnej rocznicę urodzin Fredry wójt gminy Kętrzyn postanowił zrobić zjazd rodzinny potomków Fredry. Dlaczego w Kętrzynie? Na terenach tej gminy stały ruiny odrykańskiego zakonu pamiętnego w 17. wieku przez rodziny Firlejów i Skotnickich, żyjących

... w tym czasie w Warszawie działała...
... w tym czasie w Warszawie działała...
... w tym czasie w Warszawie działała...

W listopadzie 1992 r. ...
... w tym czasie w Warszawie działała...

... w tym czasie w Warszawie działała...
... w tym czasie w Warszawie działała...

Jednak nie zerwała kontaktów z...
... w tym czasie w Warszawie działała...

Zawsze byłam pełna podziwu i szacunku dla jej siły woli, wytrwałości, inteligencji, pracowitości, talentu i dobroci. Żałoby szacunek również tym, że wymagając od innych, przede wszystkim wymagała od siebie.

Jadwiga Hurdziak
MHP w Kętrzynie

TERESA HERMAN

Pań Teresa Herman, była klasycznym wzorem bibliotekarki. Posiadała staranne wykształcenie — studia na Uniwersytecie Warszawskim w 1963, doktorat na Uniwersytecie Odeńskim w Katedrze Nauk o Książce w 1981 r.

Pochodziła z rodziny bibliotekarskiej. Pozostawiła w nim bibliotekarstwo. Z pracy z książką czerpała radość i satysfakcję. Zastanowiła się stanowiskiem kierowniczym i Osiątku Gronadzkiego i Opracowania Mi-

III. WARTO WIEDZIEĆ

1. Rozmaitości fredrowskie

(z okazji 200 lecia urodzin autora „Zemsty”)

Prof. Bogdan Zakrzewski w latach 70. prowadząc badania fredrologiczne na Ukrainie odwiedził Rudki i kościół, gdzie pochowany jest Aleksander Fredro. Magazynier wpuścił go do krypty, tam właśnie leżał z mumifikowany pisarz. Profesor wzruszony był tak dalece, że ukląkł i zaczął modlić się tytułami fredrowskich komedii. Magazyniera ujęła postawa profesora, więc postanowił obdarować go jakąś pamiątką. Tą pamiątką okazał się palec Fredry w rękawiczce.

Profesor po powrocie do Wrocławia chciał umieścić palec w jakimś godnym miejscu, np. w kościele. Księża palca nie przyjęli. — Jak to, nie chcecie palca wielkiego komediopisarza, a na całym Śląsku i Czechach w kościołach macie dwanaście języków św. Jana Nepomucena? — dziwił się profesor.

Dopiero po jakimś czasie — opowiada prof. Zakrzewski — zjawił się u mnie ksiądz z kościoła św. Maurycego z mosiężnym puzdreczkiem ozdobionym czerwoną różą. Puzdreczko to z palcem Fredry zostało wmurowane w ścianę kościoła.

(na podst. „Gazety Wyborczej”
z dn. 30.VI.1993)

* * *

W dwusetną rocznicę urodzin Fredry wójt gminy Korczyzna postanowił zrobić zjazd rodzinny potomków Fredry. Dlaczego w Korczyźnie? Na terenach tej gminy stoją ruiny odrzykońskiego zamku zamieszkałego w 17. wieku przez rodziny Firlejów i Skotnickich, żyjących

w chronicznej kłótni o mur graniczny, pola i studnie. Dzieje tych rodów stały się kanwą „Zemsty”.

Na zjazd przyjechało ok. 70 potomków komediopisarza. Należą oni do dwóch skoliigaconych ze sobą rodów Szeptyckich i Starowieyskich. Jednym z potomków jest Franciszek Starowieyski, znany grafik, twórca licznych plakatów. W tym roku w zamku reszelskim prezentował swoje prace.

* * *

Aleksander Fredro był człowiekiem pełnym temperamentu. W młodości słynął ze swawoli erotycznych i podobno podczas amorów nabiwił się „kawalerskiej choroby”. W młodości popełnił też kilka utworów bardzo frywolnych. W PRL tych obscenów nie wydawano. Ukażały się dopiero po likwidacji cenzury. I tak KAW wydał „Głupie gusta młodości” (wybór literackich żartów obscenicznych), Wydawnictwo Łódzkie „Piczomirę, królową Brandlomanii”, a wydawnictwo „Skorpion” przypisującą Fredrze „XIII Księgę Pana Tadeusza” (Noc poślubna Tadeusza i Zosi).

* * *

Fredro miał smykałkę do interesów, umiał robić pieniądze, a zdolność tę odziedziczył po ojcu. Jego szwagier Ludwik Jabłonowski wspomina: „Nadzwyczajnego jest sprytu w prowadzeniu zarządu gospodarczego i spraw pieniężnych, nawet giełdowych”. Wiadomo, że Fredro był na bieżąco zorientowany w kursach akcji europejskich i korzystał z operacji giełdowych.

Jolanta Juran

2. Rozmaitości biblioteczne

Jan Muszkowski — historyk książki, bibliograf i bibliotekarz, prof. Wolnej Wszechnicy Polskiej i Uniwersytetu Łódzkiego, w dziele „Życie książki” przedstawił m.in. swoje widzenie bibliotek i roli bibliotekarza w upowszechnianiu książki.

Wiele zawartych w „Życiu książki” myśli zachowało aktualność do dziś, stąd pomysł ich przypomnienia, zwłaszcza tych, które dotyczą bibliotek przeznaczonych dla szerokiego kręgu odbiorców.

O bibliotece

....„Biblioteka jako skarbnica dokumentów kultury, przeznaczonych do publicznego użytku, jest zbiorem energii duchowej o stanie potencjalnym. Od gromadzenia tej energii, jej przechowywania i uprzyśpieszenia zależy, czy i w jakiej mierze może stać się żywą siłą, wytwarzającą nowe wartości na podbudowie (czy na gruzach) dawniejszych. Skład zatem księgozbioru, metoda jego rozmieszczenia i stopień uporządkowania, wreszcie organizacja użytkowania — decydują przede wszystkim o charakterze instytucji. (...) Biblioteki publiczne, powszechne, oświatowe, ogólnokształcące — czy jak je nazwać zechcemy — o niezmiernej rozpiętości zasobu i charakteru zbiorów, warunków przynależności prawnej, urzędnictwa i administracji, celów i zadań ideowych itp., których cechą wspólną jest dążenie do jak najszerszego udostępnienia słowa drukowanego, do krzewienia czytelnictwa, do podniesienia poziomu umysłowego mas. (...) Cechą naczelną biblioteki oświatowej jest krzewienie czytelnictwa w ogóle (...) bez względu na rozmiary księgozbioru, udostępnianie jest w tej grupie bibliotek pierwszym nakazem, samą racją bytu tych instytucji, narzucającej im sposób gromadzenia zbiorów, typ pomieszczenia, organizację wewnętrzną itp. Pomimo to warunki udostępnienia bywają rozmaite, zależnie od przynależności prawnej biblioteki. Jeżeli jednak są pobierane opłaty, to tak skromne, że o samowystarczalności nie może być mowy, i trzeba odgraniczyć wyraźnie ten typ bibliotek od wypożyczalni prywatnych, prowadzonych jako przedsiębiorstwa handlowe, obliczone na zyski. (...) Biblioteka, bez względu na typ, może spełnić swoje zadanie

tylko wówczas, gdy wyrasta z istniejących potrzeb, które rozszerza i pogłębia w miarę rozwoju swej działalności, sama rosnąc i przystosowując się do coraz większych wymagań przez siebie obudzonych. (...)”

O księgozbiorach

„...Bibliotekarz oświatowy powinien starać się posiadać w swym księgozbiorze (...) wyłącznie książki żywe, tj. czytane, unikać zaś martwych, tzn. takich, które mogą nawet wzbudzić uznanie wizytatorów, ale stanowią bezużyteczny balast, nie brany do ręki przez czytelników (...)”

Naturalnym i właściwym źródłem powiększania księgozbioru są oczywiście zakupy. — Tak — powie niejeden bibliotekarz — ale skąd brać na nie pieniądze? ... Otóż właśnie on sam powinien to wiedzieć najlepiej. Bo czy to się komu podoba, czy nie — każdy bibliotekarz na stanowisku kierowniczym musi posiadać dostateczne wyrobienie życiowe i praktyczne, a nawet pewne uzdolnienia finansisty, by umieć, w ramach danych warunków, wykołatać jak najznacześniejsze fundusze na prowadzenie swojej instytucji. Bywają oczywiście okoliczności, w których jest to zupełnie niemożliwe, ale i te nawet nie zwalniają bibliotekarza od troski o stan finansowy swojej placówki”.

O udostępnianiu

„...Zasadą, przyjętą powszechnie, jest jak najbardziej wszechstronne, umiejętne i liberalne uprzystępnienie zbiorów, w granicach typu biblioteki, możliwości organizacyjnych i regulaminu. Regulamin bywa nieraz narzucony przez czynniki nadrzędne, ale sposób stosowania go nadający (...) wszelkim instytucjom oblicze indywidualne, jest całkowicie w ręku bibliotekarza”.

O bibliotekach

„...W dawnych czasach takie pojęcia, jak uczone, miłośnik książki, bibliotekarz, stanowiły niemal ze synonimy (...) Natomiast bibliotekarz współczesny, oddający się całkowicie swemu zawodowi, nie ma

czasu na własne prace badawcze, znajdując się na służbie zainteresowań cudzych; nie ma możliwości radowania się pięknem zabytków piśmiennictwa, przechodzących tylko przelotnie przez jego ręce w poszukiwaniu czytelnika. „Przyjaciel całego świata”, sługa słowa pisanego i drukowanego — bibliotekarz pracuje zawsze dla innych, prawie nigdy dla siebie. (...) Jeśli poświęca się bez reszty swej pracy fachowej, nie jest ani konsumentem książki, którą poznaje z wykazów bibliograficznych, z okładki, z przejrzenia — ani jej twórcą. Od bibliotekarza (...) oświatowego wymaga się — dokładnej znajomości metod i środków pracy społecznej w ogóle. Każdy bez różnicy warsztatu, na którym pracuje, musi posiadać umiejętności techniczne, związane z książką, a nadto — jak najrozleglejsze odczytanie, orientację we wszystkich działach piśmiennictwa, znakomitą pamięć i znajomość języków. Wymagania to wysokie, które też — zdawałoby się — zapewniają mu w hierarchii społecznej miejsce tuż obok pracowników naukowych i wychowawców. Że tak nie jest, wiemy wszyscy dobrze (...)” opinia publiczna „bibliotekarza ma za nic”. (...) „Nie mogę tu wdać się w badania przyczyn tego zjawiska, które wynika zapewne w znacznej mierze stąd, iż praca bibliotekarska należy do najmniej efektywnych, nie mogących wykazywać się wielkimi sukcesami, bijącymi w oczy: jest cicha, skromna, szara. Toż jeszcze i dzisiaj pytają nieraz ludzie inteligentni i wykształceni: — Co wy tam robicie przez cały dzień w bibliotece? ..., wyobrażając sobie, że bibliotekarz siedzi sobie wygodnie i czyta książki. Niechaj zajrzą do magazynów wielkiej biblioteki, do wypożyczalni, do biur katalogowych, niech przepędzą godzinkę w bibliotece dziecięcej (...). Wszędzie tam wre praca jak w fabryce, w banku czy w wielkich magazynach. Praca niemniej pośpieszna, wymagająca sił fizycznych, wyrobienia, umiejętności, a przy tym — należnych względów dla czytelników i uprzejmego uśmiechu na ustach”.

Wybrała

Krystyna Halun

... w tym celu... (text is mirrored and largely illegible due to bleed-through from the reverse side of the page)

Wypis

Książca...

O...

... W... (text is mirrored and illegible due to bleed-through from the reverse side of the page)

IV. POMOCE METODYCZNE

Test — Czy znasz literaturę dla młodzieży?

Z podanych niżej trzech odpowiedzi wybierz jedną poprawną i podkreśl.

1. W jakim kraju rozgrywa się akcja książki Adama Bahdaja pt. „Piraci z Wysp Śpiewających”?
 - a) w Bułgarii
 - b) na Węgrzech
 - c) w Jugosławii
2. Kim jest centralna postać z książki Krystyny Boglar pt. „Skrzydlate są nasze konie”?
 - a) dwudziestoletnią dziewczyną
 - b) osiemdziesięcioletnią staruszką
 - c) pięcioletnim chłopcem
3. Ile osób liczy grupa przyjaciół z książki Jerzego Broszkiewicza pt. „Długi deszczowy tydzień”?
 - a) 3
 - b) 5
 - c) 7
4. Jakiej tematyki dotyczy książka Zbigniewa Brzozowskiego pt. „Opowieść o Ewie”?
 - a) cierpień fizycznych i psychicznych w szpitalu
 - b) prześladowania dziewczynki przez kolegów z podwórka
 - b) przeżyć z czasu wakacji
5. Jak brzmi imię bohaterki książki Deotymy pt. „Panienska z okienka”?
 - a) Anna
 - b) Jadwiga
 - c) Zofia

6. W jakiej formie napisana jest książka Janusza Domagalika pt. „Koniec wakacji”?
 - a) opowiadania
 - b) noweli
 - c) pamiętnika
7. W jakim miejscu toczy się akcja książki Emilii Kunawicz pt. „Na siedem spustów”?
 - a) w szpitalu
 - b) w Schronisku dla Nieletnich
 - c) w Domu Dziecka
8. Ile lat ma bohaterka książki Magdy Szabó pt. „Bał maskowy”?
 - a) 13
 - b) 14
 - c) 15
9. Bohaterem książki Stanisława Pagaczewskiego jest profesor Baltazar Gąbka. Jaki jest jego zawód?
 - a) biolog
 - b) chemik
 - c) astronom
10. Do jakiego rodzaju powieści zaliczyłbyś książkę Waleriana Przyborowskiego pt. „Namioty Wezyra”?
 - a) popularnonaukowa
 - b) fantastyczna
 - c) historyczno-przygodowa
11. Jakiej narodowości jest bohater książki Nory Szczepańskiej pt. „Karibu”?
 - a) indiańskiej
 - b) australijskiej
 - c) meksykańskiej
12. Jak brzmi nazwisko bohaterki książki Frances Hodgson Burnett pt. „Tajemniczy ogród”?
 - a) Bünrger
 - b) Fenimore
 - c) Lannoux
13. Do kogo został wysłany na wakacje bohater książki Hanny Ożogowskiej pt. „Głowa na tranzystorach”?
 - a) do przybranego dziadka

- b) do kapryśnej ciotki
c) do dorosłego brata
14. Jaki był cel zawarcia paktu z diabłem przez chłopca, bohatera książki Kornela Makuszyńskiego pt. „Przyjaciel wesołego diabła”?
- a) uzdrowienie młodszej siostry
b) przywrócenie wzroku przybranemu ojcu
c) przywrócenie sprawności nóg chorej matce
15. Bohaterkami książki Jadwigi Korczakowskiej pt. „Wakacje w Borkach” są dwie koleżanki. Jakie są ich imiona?
- a) Jadzia i Magda
b) Renia i Ludka
c) Wandzia i Jola

Poprawne odpowiedzi: 1-c, 2-b, 3-b, 4-a, 5-b, 6-c, 7-b, 8-c, 9-a, 10-c, 11-a, 12-c, 13-a, 14-b, 15-b

Opracowała: *Ewa Awianowicz*
MBP w Bartoszczach

6. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień” pt. „Kamień”?
a) do dorosłego czytelnika
b) do młodzieży
c) do dorosłego czytelnika
7. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień”?
a) do młodzieży
b) do dorosłego czytelnika
c) do dorosłego czytelnika
8. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień”?
a) do młodzieży
b) do dorosłego czytelnika
c) do dorosłego czytelnika
9. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień”?
a) do młodzieży
b) do dorosłego czytelnika
c) do dorosłego czytelnika
10. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień”?
a) do młodzieży
b) do dorosłego czytelnika
c) do dorosłego czytelnika
11. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień”?
a) do młodzieży
b) do dorosłego czytelnika
c) do dorosłego czytelnika
12. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień”?
a) do młodzieży
b) do dorosłego czytelnika
c) do dorosłego czytelnika
13. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień”?
a) do młodzieży
b) do dorosłego czytelnika
c) do dorosłego czytelnika
14. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień”?
a) do młodzieży
b) do dorosłego czytelnika
c) do dorosłego czytelnika
15. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień”?
a) do młodzieży
b) do dorosłego czytelnika
c) do dorosłego czytelnika
16. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień”?
a) do młodzieży
b) do dorosłego czytelnika
c) do dorosłego czytelnika
17. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień”?
a) do młodzieży
b) do dorosłego czytelnika
c) do dorosłego czytelnika
18. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień”?
a) do młodzieży
b) do dorosłego czytelnika
c) do dorosłego czytelnika
19. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień”?
a) do młodzieży
b) do dorosłego czytelnika
c) do dorosłego czytelnika
20. W jakiej formie pisanej jest książka „Kamień”?
a) do młodzieży
b) do dorosłego czytelnika
c) do dorosłego czytelnika

V. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

1. 750 lat Diecezji Warmińskiej (wybór materiałów)

1. BOGDAŃSKI Roman: Początki organizacji metropolitarnej na ziemiach Warmii i Mazur (XIII w.). Warm. Wiad. Dec. 1992 nr 2 s. 99—101.
2. CHŁOSTA Jan: Modlitewniki polskie. Zanotowane w archiwum. Gaz. Olszt. 1989 nr 266: 18—19 XI s. 4.
3. CHŁOSTA Jan: Nim nastąpiła polska administracja kościelna na Warmii i Mazurach. Z kart historii. Gaz. Olszt. 1987 nr 125: 30—31 V s. 1, 5.
4. DUCZYŃSKI Donat: Powstała archidiecezja warmińska. Nowy podział terytorialny Kościoła. Gaz. Olszt. 1992 nr 61: 26 III s. 1, 2, il.
5. GLEMP Józef: Spotkanie w Olsztynie. Rozm. przepr. Jacek Suś. Tyg. Powsz. 1981 nr 25 s. 1, 4—5.
Problemy diecezji warmińskiej.
6. GROT Otylia: Życie katolickie w ruchu polskim na Warmii. Sł. Powsz. 1980 nr 111 s. 22. Słowo na Warmii nr 17; Nr 124 s. 11. Słowo na Warmii nr 18.
7. HOLZAPFEL Helmut
Kościół między Odrą a Bałtykiem / Helmut Holzapfel; przeł. z niem. Zygmunt Zieliński. — Olsztyn: Warm. Wydaw. Dec., 1990. — s. 211—252: Diecezja warmińska.
8. JERMAKOWICZ Stanisław: Kościół metropolitarnej godności. Gaz. Olszt. 1992 nr 61: 26 III s. 3, mapa.
Historia diecezji warmińskiej.

9. KOPICZKO Andrzej
Ustrój i organizacja diecezji warmińskiej w latach 1525—1772 / Andrzej Kopiczko. — Olsztyn: Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, 1993. — 299, [1] s.: mapy, tab. — (Rozprawy i Materiały OBN w Olsztynie; 132). — Bibliogr.
10. KUMOR Bolesław: Granice metropolii i diecezji polskich (968 — 1939). Arch. Bibl. Muz. T. 22: 1971 s. 391—393
Diecezja warmińska w latach 1920—1939
11. Granice metropolii i diecezji polskich (968—1939). Arch. Bibl. Muz. T. 23: 1971 s. 393—394: Dekanaty, parafie i filie diecezji warmińskiej.
12. MAREK Ryszard
Kościół rzymskokatolicki wobec ziem zachodnich i północnych / Ryszard Marek. — Wwa: PWN, 1976. — 357 s.; tab.
13. PISZCZ Edmund: Metropolia warmińska — jedna z trzynastu. Rozmowa z arcybiskupem Metropolita Warmińskim, księdzem doktorem... Rozm. przepr. Tomasz Śrutkowski. Gaz. Olszt. 1992 nr 62: 27—29 III s. 1, 2, 3, il.
14. PIWOWARSKI Władysław: Łosiery do Gietrzwałdu. Stud. Warm. t. 14: 1977 s. 153—175. Zsfg.
Historia ruchu pielgrzymkowego, dot. także okresu po II wojnie światowej.
15. POWOJENNE czterdziestolecie Diecezji Warmińskiej. Posł. Warm. 1986 nr 1 s. 11, 16.
16. SOŁOMA Antoni: Diecezja warmińska w statystyce. Gaz. Olszt. 1983 nr 183 s. 3.
17. SPIS duchowieństwa i parafii Diecezji Warmińskiej. — Olsztyn: Kuria Biskupia Diecezji Warmińskiej, 1967. — 327 s.
18. SZORC Alojzy: Dzieje Diecezji Warmińskiej: 1243 — 1991 / Alojzy Szorc. — Olsztyn: Warmińskie Wydaw. Diecezjalne, 1991. — 141 s., [58] s. tabl.: fot. mapy. — Bibliogr.
19. SZUBA Zdzisław: Kościół na Świętej Warmii. Sł. Powsz. 1991 nr 128: 6 VI s. 6, il.
Historia diecezji warmińskiej.

20. TRYNISZEWSKI Eugeniusz: Diecezja warmińska w trzydziestolecu powojennym. Zesz. Nauk. Stow. PAX 1977 nr 2 s. 133—148.

Wizyta Jana Pawła II w Olsztynie

21. Dziecko jest pięknem ludzkiego bytowania. Przemówienie Ojca Świętego w Szpitalu Dziecięcym. Gaz. Olszt. 1991 nr 108: 7—9 VI s. 4.
22. HOMILIA Ojca Świętego. Przemówienie Biskupa Warmińskiego, Spotkanie z laikatem katolickim. Gaz. Olszt. 1991 nr 108: 7—9 VI s. 2.
23. Jan Paweł II: Sąd nad ludzkim słowem. Homilia Ojca Świętego podczas Mszy Św. Olsztyn 6.06.1991. Tyg. Powsz. 1991 nr 25 s. 2.
24. (jer): Wielka msza warmińska. Gaz. Olszt. 1991 nr 108: 7—9 VI s. 1, 2. il.
25. Msza św. na stadionie „Stomilu”. Spotkanie z laikatem. Ład 1992 nr 26 s. 1—3.
26. PRZEMÓWIENIE Biskupa Warmińskiego na rozpoczęcie mszy świętej. Gaz. Olszt. 1991 nr 108: 7—9 VI s. 3.
27. RZECKI Wojciech: Dziękuję Warmii za papieża! Dz. Półn. 1991 nr 108: 7—9 VI s. 1,2, il.
28. Słowo końcowe Papieża przed błogosławieństwem. Gaz. Olszt. 1991 nr 108: 7—9 s. 3, il.
29. TYLKO prawda czyni wolność. Ojciec święty w Olsztynie. Dz. Półn. 1991 nr 108: 7—9 VI s. 1,2.

Sanktuaria Maryjne

Gietrzwałd

30. OBJAWIENIA Matki Bożej w Gietrzwałdzie. — Gietrzwałd: Sanktuarium Maryjne. Księża Kanonicy Regularni Laterańscy, 1980. — 72, [2] s.: 2 fot., 1 portr.

31. OBLĄK Jan: Gietrzwałd. Tyg. Powsz. 1975 nr 36 s. 3.
32. PAWŁOWSKI Przemysław: Sprawdzone przepowiednie. Gaz. Olszt. 1991 nr 123: 26—28 VI s. 4, il.
Objawienia Matki Boskiej Gietrzwałdzkiej.
33. ROSŁAN Jan: Będę zawsze z wami. 25-lecie koronacji obrazu Matki Bożej Gietrzwałdzkiej. Posł. Warm. 1992 nr 19 s. 1,7, il.

Głotowo

34. RUDZKI Eugeniusz: Kalwaria w wąwozie Kwieli. Gaz. Olszt. 1990 nr 30: 9—11 II s. 4, il.
35. ŚWIĄTKIEWICZ Wojciech: Sanktuarium Najświętszego Sakramentu i Męki Pańskiej Głotowo k. Dobrego Miasta. Śl. Powsz. 1991 nr 155: 6—7 VII s. 14, il.

Stoczek Klasztorny (Warmiński)

36. BRUSKI Ireneusz: Warmińska Królowa Pokoju. 350-lecie sanktuarium w Stoczku. Posł. Warm. 1991 nr 19 s. 7,8.
37. GÓRSKI Tadeusz: Sanktuarium Pokoju w Stoczku Warmińskim / Tadeusz Górski. — Olsztyn: Warm. Wydaw. Diec. 1988. — 46 s.: il. kolor.
38. (W.Ś): U Matki Bożej Królowej Pokoju. 350-lecie sanktuarium w Stoczku Warmińskim. Śl. Powsz. 1991 nr 215: 21—23 IX s. 14, il.

Święta Lipka

39. JASIŃSKI Janusz: Pielgrzymki do Świętej Lipki od schyłku XVIII do początków XX wieku. Zap. Hist. 1991 z. 4 s. 71—93. Zsfg.
40. LEŚNIEWSKI Henryk, TCHÓRZ Roman
Tajemnica monstrancji / Henryk Leśniowski. Roman Tchórz. — Olsztyn: „Banzai”, 1991. — 58, [5] s.: fot. 1 mapa, rys.
Kradzież monstrancji z sanktuarium w Świętej Lipce

41. OBLĄK Jan
Święta Lipka / Jan Obłąk. — Olsztyn: Warm. Wydaw. Diec. 1975.
— 46 s.: il. portr. tab.
42. RZEMPOŁUCH Andrzej: Prosto z Królewca. Spot. Zabyt. 1988
nr 4 s. 40—43, il.
Święta Lipka — Sanktuarium Maryjne
43. W.Ś. /: Święta Lipka. „Częstochowa Północy” Sł. Powsz. wyd.
2 1990 nr 35: 17—19 II s. 14, il.

Oprac. *Irena Walczak*

2. Bezrobocie w Polsce 1992—1993 Zestawienie bibliograficzne

1. BALICKA Mariola: Bezrobocie z opóźnionym zapłonem. Wprost 1992 nr 20 s. 29—30.
2. BALICKA Mariola: Niebezpieczne zawody. (Grupy zawodowe zagrożone masowym bezrobociem). Wprost 1993 nr 2 s. 15—16, il.
3. CZYŻ Teresa: Struktura regionalna bezrobocia w Polsce. Czasop. Geograf. 1992 z. 1 s. 67—84, tab.
4. DRYL I.: Dramat kontrolowany. Życie Gosp. 1992 nr 42 s. 3.
5. GABLETA M., HASIŃSKA Z.: Kim są bezrobotni? Polit. Społ. 1992 nr 5/6 s. 28—30, tab.
6. GARWOLIŃSKA Anna: Świątełko w ciemnościach — czy sposób na rozwiązanie problemu bezrobocia? Tyg. Solid. 1993 nr 4 s. 19, rys.
7. JAROSZ Maria: Bezrobocie. St. Socjol. 1992 nr 3—4 s. 61—79.
8. KABOJ Mieczysław: Elementy programu przeciwdziałania bezrobociu. Polit. Społ. 1992 nr 1 s. 1—5, tab.
9. KOPTAS G.: Społeczno-psychologiczne następstwa bezrobocia. Polit. Społ. 1992 nr 1 s. 16—18, tab.

10. KWIATKOWSKI Eugeniusz: Bezrobocie w Polsce w okresie transformacji: podstawowe tendencje i ich determinanty. *Ekonomista* 1992 nr 3 s. 439—451.
11. LEŚNIEWSKI Bartłomiej: Bezrobotni na niby. *Wprost* 1992 nr 48 s. 19—20.
12. LEŚNIEWSKI Bartłomiej: Polska contra Polska. *Wprost* 1992 nr 38 s. 15—18.
13. MACHNIKOWSKI R.: Bezrobocie — bariera na starcie. *Polit. Społ.* 1992 nr 9 s. 16—18.
14. NARBUTT Elżbieta: Geografia bezrobocia w Polsce. *Spotkania* 1992 nr 37 s. 14—15.
15. PODGÓRNY Marek: Bezrobocie — nowy problem pedagogiki. *Polit. Społ.* 1992 nr 11/12 s. 19—21.
16. SOWIŃSKA Anna: Przedsiębiorczość bezrobotnych. *Hum. Pr.* 1992 nr 5/6 s. 29—32.
17. SPADEK statystyczny czy faktyczny. *Oprac. ID. Życie Gosp.* 1992 nr 23 s. 7.
18. SZTANDERSKA Urszula: Bezrobocie a popyt na pracę w Polsce. *Polit. Społ.* 1992 nr 5/6 s. 4—7,8, tab.
19. TARNOWSKI P.: Nic za darmo. *Roboty publiczne. Polityka* 1992 nr 1 s. 4.
20. WITKOWSKI Janusz: Co wiemy o bezrobociu w Polsce? *Polit. Społ.* 1992 nr 5/6 s. 11—15.

Zestawienie przygotował

Paweł Gęsicki (WSP)

w ramach praktyki studenckiej

3. ANDRZEJ KUŚNIEWICZ
(30 listopada 1904 — 15 maja 1993)

TWÓRCZOŚĆ

1. **Słowa o nienawiści** / Andrzej Kuśniewicz. — Wwa: Czytelnik, 1956. — 61 s.
Rec.: Dąbrowski W.: Przeszłość, która boli. Szt. Młod. 1956 nr 210 s. 6. — Matuszewski R., Roczn. Lit. 1956 s. 45—46. — Wyka K.: Ukraińskie dziedzictwo. Życie Lit. 1956 nr 46 s. 5.
2. **Diabłu ogarek** / Andrzej Kuśniewicz. — Wwa: PIW, 1959. — 122 s.
Rec.: Iwaszkiewicz J., Życie Warsz. 1959 nr 154 s. 4. — Kwiatkowski J., Twórczość 1959 nr 8 s. 121—124. — Nowak T., Życie Lit. 1959 nr 46 s. 4.
3. **Korupcja** / Andrzej Kuśniewicz. — Wwa: PIW, 1961. — 249 s.
Rec.: Burek T.: Powieść w stadium żartu. Twórczość 1962 nr 2 s. 124—127. — Opinie i wróżby / Włodzimierz Maciąg. — Kraków: Wydaw. Lit., 1963. — S. 133—136: Co widać przez dziurkę od klucza?
4. **Czas prywatny** / Andrzej Kuśniewicz. — Wwa: PIW 1962. — 64 s.
Rec.: Lipski J.J.: Pauza. Twórczość 1962 nr 11 s. 120—123.
5. **Eroica** / Andrzej Kuśniewicz. — Wwa: PIW, 1963. — 268 s.
Rec.: Maciąg W., Życie Lit. 1963 nr 38 s. 5. — Ostrowska J., Przegl. Kult. 1963 nr 21 s. 6. — Wygodzki S., Kultura i Życie 1963 nr 47 s. 2.
6. **W drodze do Koryntu** / Andrzej Kuśniewicz. — Wwa: PIW, 1964. — 347 s.
Rec.: Berezka H.: Dwie wieczności. Twórczość 1965 nr 3 s. 102—105. — Dąbrowska K.: Droga do Koryntu. Kultura 1965 nr 8 s. 8. — Maciąg W.: Nowości prozy. Życie Lit. 1965 nr 9 s. 8. — Mętrak K.: Na peryferiach historii. Współczesność 1965 nr 13 s. 8. — Proza. Poezja / Julian Przyboś. — Wwa: „Książka i Wiedza 1964. — S. 133—135: Proza Kuśniewicza. — Termer J.: Powieść o stadium psychiki. Nowe Książki 1965 nr 4 s. 159—160.

7. **Król Obojga Sycylii** / Andrzej Kuśniewicz. — Wwa: PIW, 1970. — 269 s.

Rec.: Bereza H. Niepowtarzalność. *Twórczość* 1970 nr 7/8 s. 222—224. — Dąbrowski M.: W stronę formy rozbitej. *Literatura* 1978 nr 49 s. 1,8, il. — Jarzębski J.: Ucieczka w śmierć. *Odra* 1971 nr 1 s. 103—104. — Maciąg W.: Przeczucie zagłady. *Nowe Książki* 1970 nr 15 s. 904—905. — Mencwel A.: Lafcadio jako Bibelot. *Współczesność* 1970 nr 12 s. 3. — Nitka D.: Polsko-austriacki romans z „Królestwem Obojga Sycylii”. *Nurt* 1984 nr 7 s. 30—33, il. — Pitol S.: Andrzeja Kuśniewicza requiem dla Habsburgów. *Twórczość* 1988 nr 12 s. 72—79. — Na gorącym uczynku / Stanisław Stanuch. — Kraków: Wydaw. Lit., 1978. — S. 56—58: Za pięć dwunasta. — Szybist M.: Jak zmieniają się ludzie? *Życie Lit.* 1970 nr 32 s. 10.

8. **Strefy** / Andrzej Kuśniewicz. — Wwa: PIW, 1971. — 507 s.

Rec.: Lektury licealisty: szkice / Leszek Bugajski. — Wrocław: Ossol., 1986. — S. 131.—136: Strefy ludzkiego życia. — Bugajski L.: Strefy ludzkiego życia. *Nowe lektury szkolne. Życie Lit.* 1983 nr 3 s. 13. — Proza powojenna 1945—1980 / Stanisław Burkot. — Wwa: WSiP, 1984. — S. 246—260: Andrzej Kuśniewicz „Strefy”. — Chołodowski W.: Dzisiejszy dzień wczorajszy. *Książki dla Ciebie* 1971 nr 10 s. 17—18. — Maciąg W.: Strefy naszego losu. *Nowe Książki* 1971 nr 14 s. 939—940. — Maciejewska I.: Słowa o nienawiści i miłości. *Odra* 1971 nr 7/8 s. 101—103. — Mętrak K.: Filozofia powieści Kuśniewicza. *Kultura* 1971 nr 25 s. 3. — Skórzyński A., *Powsz.* 1972 nr 4 s. 8. — Między prawdą a zmyśleniem / Michał Sprusiński. — Kraków: Wydaw. Lit., 1978. — s. 114—118: Spełniony horoskop. — Sprusiński M.: Spełniony horoskop. *Twórczość* 1971 nr 10 s. 17—18. — Wyka M.: Kuśniewicza kraj lat dziecińczych. *Życie Lit.* 1971 nr 30. 5. — Radość czytania / Bohdan Zadura. — Lublin: Wydaw. Lub., 1980. — s. 96—99: W drodze ku rzeczywistości. — Żurek J.: Jedność w wielości. *Dziennik Ludowy* 1972 nr 287 s. 2.

9. **Stan nieważkości** / Andrzej Kuśniewicz. — Wwa: PIW, 1973. — 300 s.

Rec.: Bereza H.: Rzeczywistość nierzeczywista. *Kultura* 1974 nr 5 s. 3. — Bukowska A.: Spadkobiercy kłęski. *Mies. Lit.* 1974

nr 7 s. 126—128. — Chołodowski W.: Sploty historii. Tyg. Kult. 1974 nr 21 s. 4. — Fornalczyk F.: Co możliwe w stanie nieważkości. Życie Lit. 1974 nr 32 s. 6,14, portr. — Gondowicz J.: Rzeczywistość jakby prawdziwa. Nowe Książki 1974 nr 8 s. 15, portr. — Krajewski P.: Stany ważkości i nieważkości historycznej. Odra 1974 nr 5 s. 99—100. — Między prawdą a zmyśleniem / Michał Sprusiński. — Kraków: Wydaw. Lit., 1978. — S. 118—122: Skokiem w osiemnasty wiek. — Sprusiński M.: Skokiem w osiemnasty wiek. Literatura 1974 nr 7 s. 11, portr. — Wiegandt E.: Powieść faustyczna. Nurt 1974 nr 6 s. 38—39. — Zaworska H.: Tęsknota. Twórczość 1974 nr 4 s. 97—103.

10. **Piraterie: wybór wierszy / Andrzej Kuśniewicz.** — Wwa: Czyt., 1975. — 83 s.

Rec.: Fabianowski A.: Ten piękny czas. Nowy Wyraz 1976 nr 6 s. 113—115. — Nicpan Ł.: Daleki, maleńki kwadracik. Nowe Książki 1975 nr 24 s. 32—33, il. — Sterna-Wachowiak S.: Gawęda — parodia — poezja. Twórczość 1977 nr 3 s. 114—116.

11. **Trzecie królestwo / Andrzej Kuśniewicz.** — Wwa: PIW, 1975. — 415 s.

Rec.: Błażejowski T.: Kontestacja, sztuka i sex. Odgłosy 1976 nr 18 s. 10. — Błażejowski T.: Nad Renem i gdzie indziej. Nadodrze 1976 nr 7 s. 9—10. — Bugajski L.: Wiara, zdrada i sumienie. Odra 1976 nr 1 s. 100—102. — Choińska K.: Kontestacja — okiem taty. Nurt 1976 nr 5 s. 37—38. — Kazimierczyk B.: Faust współczesny. Wokół „Trzeciego królestwa” Andrzeja Kuśniewicza. Kierunki 1977 nr 12 s. 6—7. — Z problemów literatury czterdziestolecia Polski Ludowej / Eugeniusz Klin. — Zielona Góra, 1986. — S. 61—69: Pierwiastki Faustowskie w powieści Andrzeja Kuśniewicza „Trzecie królestwo”. — Kubicki H.: Trzecie królestwo Kuśniewicza. Opole 1976 nr 3 s. 26—27, il. — Lubelski K.: Żywot człowieka bezradnego. Życie Lit. 1976 nr 13 s. 16, il. — Macużanka Z.: Kuśniewicz dotąd nie znany. Argumenty 1975 nr 47 s. 9—19, il. — Matuszewski R.: Polityka i erotyka bez złudzeń. Literatura 1975 nr 45 s. 4—5, il. — Narkowicz J.: Zapiski obrońcy zbrodniarzy. Czas 1976 nr 2 s. 24. — Nawrocki W.: Kuśniewicz i Niemcy. Życie Lit. 1975 nr 51/52 s. 5. — Owczarek B.: Moralność i utopia czyli o potrzebie ideologii. Mies. Lit. 1976 nr 6 s.

- 124—125. — Pawłowski W.: Królestwo kontestacji. *Regiony* 1976 nr 1 s. 166—169. — Między prawdą a zmysleniem / Michał Sprusiński. — Kraków: Wydaw. Liter. 1978. — S. 123—127: Trzecie królestwo i milcząca większość. — Sprusiński M.: Trzecie królestwo i milcząca większość. *Literatura* 1976 nr 14 s. 11. — Żukrowski W.: Koniec zabawy. *Nowe Książki* 1975 nr 22 s. 48—50, il.
12. **Lekcja martwego języka** / Andrzej Kuśniewicz. — Kraków: Wydaw. Liter. 1977. — 185 s.
- Rec.: Błażejowski T.: Smak dekadencji. *Odgłosy* 1978 nr 3 s. 11. — Bugajski L.: Wstęp do tanatologii. *Odra* 1978 nr 3 s. 101—102. — Cichorski E.: Fakty, symbole, mitologie. *Życie Lit.* 1979 nr 5 s. 6. — Hendrykowska M.: Galicja pod sercem. *Nurt* 1978 nr 8 s. 11. — Kaszyński S.H.: Śmierć w Galicji. *Nurt* 1987 nr 2 s. 12—14. — Kazimierczyk B.: Historia naturalna dekadenta. *Mies. Lit.* 1980 nr 2 s. 56—69. — Krzysztosek W.: Język dzieciństwa. *Literatura* 1978 nr 6 s. 12. — Maciąg W.: Tajemnice dekadenta. *Nowe Książki* 1977 nr 23 s. 31—32. — Paźniewski W.: Lekcja umierania. *Polityka* 1978 nr 4 s. 10. — Piasecki J.: Lekcja Kuśniewicza. *Regiony* 1978 nr 3 s. 143—146. — Pieszczachowicz J.: Lekcja śmierci. *Kultura* 1977 nr 50 s. 4, il. — Pietrzak R.: W kręgu wartości uniwersalnych. *Tryb. Ludu* 1977 nr 306 s. 8. — Rogatko B.: Smakowanie śmierci czyli w sidłach estetyzmu. *Życie Lit.* 1978 nr 15 s. 12, il. — Ani było, ani jest / Krzysztof Rutkowski. — Wwa: Czyt., 1984. — S. 47—66: Martwy język. — Sprusiński M.: Lekcja literatury żywej. *Literatura* 1977 nr 47 s. 11. — Wierciński A.: Śmierć findesieclisty. *Opole* 1978 nr 2 s. 26—27. — Zaworska H.: Przewrotna radość. *Twórczość* 1978 nr 6 s. 119—122. — Żółciński T.: Opis umierającego świata. *Mag. Kult.* 1978 nr 2 s. 57—61.
13. **Witraz** / Andrzej Kuśniewicz. — Wwa: PIW, 1980. — 435 s.
- Rec.: Błażejowski T.: Alibi. *Odgłosy* 1980 nr 20 s. 3. — Gondowicz J.: Kompleks podglądania. *Tyg. Kult.* 1980 nr 38 s. 16. — Kamiński K.: Spojrzenie przez „Witraz”, Okolice 1987 nr 7/8 s. 131—133. — Kraskowska-Lange E.: ...A sprawa polska. *Nurt* 1980 nr 11 s. 9—10. — Maj B.: „Witraz” Andrzeja Kuśniewicza. *Tyg. Powsz.* 1981 nr 7 s. 7. — Owczarek B.: Zniewalający urok fikcji albo smutek zakurzonych witraży. *Mies. Lit.* 1980 nr 12 s.

- 127 — 128. — Pieszczachowicz J.: Powaby wielkiego urlopu. *Polityka* 1981 nr 7 s. 11. — Rogatko B.: Labirynt. *Życie Lit.* 1980 nr 34 s. 4, il. — Rowiński C.: Różne barwy witrażu. *Literatura* 1980 nr 40 s. 8—9. — Rutkowski K.: Lekcja numer dwa — odwzorowanie symetryczne. *Literatura* 1980 nr 40 s. 8—9. Ulman A.: Spowiedź liberała bez złudzeń. *Nowe Książki* 1980 nr 13 s. 7—9. — Zaworska H.: Klerk nieheroiczny. *Twórczość* 1980 nr 11 s. 126—130. — Żółciński T.: Nieodpowiedzialny portret artysty. *Odra* 1980 nr 12 s. 81—82.
14. **Moja historia literatury** / Andrzej Kuśniewicz. — Wwa: PIW, 1980. — 212 s.
Rec.: Maciąg W.: Pamiętnik wdzięcznego czytelnika. *Nowe Książki* 1981 nr 3 s. 60—61, il.
15. **Mieszaniny obyczajowe** / Andrzej Kuśniewicz. — Wwa: PIW, 1986. — 247 s.
Rec.: Błażejowski T.: Gawęda szlachecka dzisiaj. *Życie Lit.* 1986 nr 14 s. 10, il. — Bugajski L.: Apatia. *Pis.Lit.-Artyst.* 1986 nr 5 s. 125—128. — Chrzanowski T.: Epoka pod szkłem. *Tyg. Powsz.* 1986 nr 22 s. 8—9. — Ćwikliński K.: Wczoraj czyli dziś. *Nurt* 1986 nr 9 s. 25. — Durnatt J.: Gawęda imć pana Kuśniewicza. *Tyg. Pol.* 1986 nr 15 s. 11, il. — Klukowski B.: Legenda polskiego orientu. *Nowe Książki* 1986 nr 5 s. 15—17. — Marzec A.: Podzwonne czasom i ludziom. *Mies. Lit.* 1986 nr 9 s. 52—53. — Marx J.: Itaka Kuśniewicza. *Odrodzenie* 1986 nr 7 s. 10. — Nasiłowska A.: Dobre wychowanie. *Odra* 1986 nr 10 s. 96—97. — Pawłowski W.: A po środku trochę pusto. *Literatura* 1986 nr 10 s. 52—53. — Sadkowski W.: Pamięć genetyczna Andrzeja Kuśniewicza. *Polityka* 1986 nr 14 s. 8. — Starosta E.: Unik? Fakty 1986 nr 22 s. 10—11. — Zaworska H.: Bilet do Trembowli. *Twórczość* 1986 nr 6 s. 91—94.
16. **Nawrócenie** / Andrzej Kuśniewicz. — Kraków: WL, 1987. — 213 s.
Rec.: Błaszkiwicz A.: Metro Saint-Paul. *Twórczość* 1988 nr 8 s. 100—102. — Gosk H.: Z Zarzecza na Rynek i z powrotem. *Mies. Lit.* 1989 nr 2/3 s. 176—177. — Jarzębski J.: Zrozumieć Żydów — zrozumieć siebie. *Tyg. Powsz.* 1988 nr 41 s. 8. — Kaziemirczyk B.: Czerwona piłka na uwięzi. Wokół „Nawrócenia” Andrzeja Kuśniewicza. *Kierunki* 1988 nr 9 s. 11. — Klukowski B.:

W drodze do Galicji. Nowe Książki 1987 nr 1 s. 1—2. — Kuncewicz P.: Pogranicze Kuśniewicza. Agonia i nadzieja (literatura polska 1918—1986). Prz. Tyg. 1987 nr 8 s. 13, il. — Marx J.: Wywoływanie duchów przeszłości. Odrodzenie 1988 nr 14 s. 11. — Nasiłowska A.: Świat odnaleziony. Odra 1989 nr 4 s. 97—98. — Nawrocki W.: W labiryncie pamięci. Kultura 1988 nr 11 s. 11. — Pieszczachowicz J.: Nawrócenie do „innej strefy”. Literatura 1988 nr 2 s. 64—67.

OPRACOWANIA

1. BALAJKA Petr: Ballady powieściowe Andrzeja Kuśniewicza. (Fragmenty). Przeł. T. Łukasik. Lit. na Świecie 1984 nr 4 s. 321—337.
2. Wartościowanie / Henryk Bereza. — Wwa: Iskry, 1981. — S. 118—127: Taki układ.
3. BODNAR Izabella: Człowiek wielu kultur. Przekrój 1993 nr 22 s. 6—7, portr.
4. Pozy prozy / Leszek Bugajski. — Wwa: Czyt., 1986. — S. 41—57: Na rozdrożu
5. Wyobraźnia wyzwolona: rzeczywistość osoby i rzeczywistość doktryny / Ryszard Chodźko; współpraca Elżbieta Kozłowska-Świątkowska. — Białystok: „Nowa Era”, 1992. — S. 21—33: Podróż na peryferiach pamięci Brunona Schulza i Andrzeja Kuśniewicza
6. DĄBROWSKI Mieczysław: Androgyne w prozie Andrzeja Kuśniewicza. Mies. Lit. 1981 nr 4 s. 50—59.
7. DĄBROWSKI Mieczysław: Motyw Fausta w twórczości Andrzeja Kuśniewicza. Mies. Lit. 1986 nr 2 s. 51—61.
8. DĄBROWSKI Mieczysław: Z utraconego raj. Orzeł i reszka literatury współczesnej. Tyg. Kult. 1986 nr 49 s. 11, il.
9. GAUDEMER Antoine de: Pożegnanie Kuśniewicza. Forum 1993 nr 22 s. 5, portr.
10. HADACZEK Bolesław: W galicyjskim świecie Andrzeja Kuśniewicza. Mies. Lit. 1988 nr 12 s. 51—58.

11. Powieść jako autokreacja / Jerzy Jarzębski. — Kraków: Wyd. Lit., 1984. — S. 227—274: Andrzej Kuśniewicz: historia Fausta
12. JARZĘBSKI Jerzy: Zmagania z diabłem na ruinach świata. Tyg. Powsz. 1993 nr 22 s. 10, portr.
13. KAZIMIERCZYK Barbara: Pamięci świata umarłego. O twórczości Andrzeja Kuśniewicza w 80. rocznicę urodzin. Kierunki 1984 nr 49 s. 7, il.
14. KAZIMIERCZYK Barbara: Witraże historiozoficzne. Odrodzenie 1989 nr 29 s. 8, il.
15. Wskreszanie umarłych królestw / Barbara Kazimierczyk. — Kraków: Wyd. Lit., 1982. — 271 s.
16. KAZIMIERCZYK Barbara: Żywa lekcja Kuśniewicza. Tyg. Kult. 1983 nr 33 s. 1—4, il
17. KRZYSZTOSZEK Wiesław: Andrzej Kuśniewicz. Fakty 1986 nr 16 s. 9—10.
18. Konformiści i kontestatorzy / Ryszard Matuszewski. — Kraków: Wyd. Lit., 1981. — S. 392—399: Z bliska
19. PAWŁOWSKI Włodzimierz: Galicyjski outsider. Literatura 1987 nr 9 s. 24—28.
20. PAWŁOWSKI Włodzimierz: Galicyjski outsider. Andrzej Kuśniewicz — 1904—1993. Gaz. Wybor. 1993 nr 113 s. 9.
21. PIESZCZACHOWICZ Jan: Żegnając Andrzeja Kuśniewicza. Przekrój 1993 nr 22 s. 6.
22. ROWIŃSKI Cezary: Powieściopisarstwo Andrzeja Kuśniewicza. Mies. Lit. 1982 nr 6 s. 51—56.
23. SADKOWSKI Waław: Droga pisarska Andrzeja Kuśniewicza. Pisarze polscy. Argumenty 1980 nr 6 s. 8—9.
24. Rozmowy z pisarzami / Zbigniew Taranienko. — Wwa: Wiedza Powsz., 1986. — S. 449—487: Odbicie — rozmowa z Andrzejem Kuśniewiczem
25. Lekcja polskiego / Wojciech Wiśniewski. — Wwa: Oficyna Wydawnicza Rytm, 1993. — S. 173—182
26. ZALESKI Marek: Comme il faut? O prozie Andrzeja Kuśniewicza. Res Publica 1987 nr 6 s. 61—66.

Wywiady

27. KUŚNIEWICZ Andrzej: Dług. Rozm. przepr. Jacek Strzemżalski. Literatura 1990 nr 12 s. 26—27, portr.
28. KUŚNIEWICZ Andrzej: Galicja, Galicja. Rozm. przepr. Włodzimirz Paźniewski. Odra 1986 nr 10 s. 15—24.
29. KUŚNIEWICZ Andrzej: Jak pasjans. Not. Teresa Kulik. Poezja 1989 nr 7 s. 72—77.
30. KUŚNIEWICZ Andrzej: Koniec wieku. Rozm. przepr. Ryszard Pietrzak. Polityka 1992 nr 35 s. 17—19.
31. KUŚNIEWICZ Andrzej: Nie jestem niewolnikiem literatury. Rozm. przepr. Jacek Dąbrowski. Kultura 1988 nr 31 s. 3.
32. KUŚNIEWICZ Andrzej: Nie piszę dla krytyków i polonistów... Rozm. przepr. Jerzy Pawlas. Tyg. Kult. 1981 nr 41 s. 3, il.
33. KUŚNIEWICZ Andrzej: Od bioskopu. Rozm. przepr. Maciej Pawlicki, Krzysztof Demidowicz. Film 1988 nr 39 s. 4, il.
34. KUŚNIEWICZ Andrzej: O Krakowie i swoich studenckich w nim latach. Not. Anna Popławska. Przekrój 1987 nr 2193 s. 17, il.
35. KUŚNIEWICZ Andrzej: Pisarz i światopogląd. Ankieta literacka „TK”. Tyg. Kult. 1983 nr 8 s. 3, il.
36. KUŚNIEWICZ Andrzej: Rozmowa z... XIX wiek skończył się w 1914 roku. Rozm. przepr. Izabella Bodnar. Pismo Lit. Art. 1984 nr 10 s. 113—124.
37. KUŚNIEWICZ Andrzej: Tylko czego żał? Rozm. przepr. Tomasz Kalita. Tyg. Kult. 1988 nr 1 s. 10.
38. KUŚNIEWICZ Andrzej: Z amatorstwa. Rozm. przepr. Teresa Krzemień. Polityka 1985 nr 22 s. 1,7, il.
39. KUŚNIEWICZ Andrzej: Zapalmy diabłu ogarek. Rozm. przepr. Helena Zaworska. Literatura 1989 nr 4 s. 30—33.
40. Puzzle pamięci: z Andrzejem Kuśniewiczem rozmawia Grażyna Szcześniak / Andrzej Kuśniewicz, Grażyna Szcześniak. — Kraków: „Eureka”, 1992. — 86 s.

Oprac. Joanna Piekarowicz
(Studentka WSP)

w ramach praktyki studenckiej

VI. NOWOŚCI WYDAWNICZE

1. Nowe książki o Warmii i Mazurach (styczeń—czerwiec 1993).

1. BRAKONIECKI Kazimierz

Metaxu / Kazimierz Brakoniecki. — Warszawa: Wydaw. „Prześwit”, 1993. — 76, [4] s. — (Biblioteka Poetycka „Przedświt”, t. 10)

Zbiór wierszy olsztyńskiego poety zawierający cztery cykle: Przywierze, Pokrewieństwo, Jednia, Inna Ziemia.

2. BRAKONIECKI Kazimierz

Zeszyty Jedynego / Kazimierz Brakoniecki. — Ostrołęka: Oficyna Wydawnicza Ostrołęckiego Ośrodka Kultury „Pracownia”, 1993.

— 61, [3] s.

Zbiór krótkich form prozatorskich w następujących cyklach: Zeszyty Jedynego, Skupienie, Realność, Przemijanie, Zapominanie, Otchłań, Teologia, Drzewa, Cykl, Uterus Mundi.

3. CHOJNOWSKI Zbigniew

Michał Kajka poeta mazurski / Zbigniew Chojnowski. — Olsztyn: Ośrodek Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego, 1992. — 158 [2]

s. — (Biblioteka Olsztyńska, nr 20). — Bibliogr.

Książka poświęcona ludowemu poecie, działaczowi mazurskiemu Michałowi Kajce, żyjącemu w latach 1858—1940. „Pisząc ów szkic — nadmieniam autor we wstępie — pragnąłem prześledzić to, co osobiste i wspólnotowe, mazurskie i ponadmazurskie, a jednocześnie zaświadczone w wierszach Kajki”.

Portret pisarza składa się z trzech rysów: bibliograficznego, literackiego, w którym omówiono księgozbiór poety, źródła i poetykę wierszy oraz rysu społecznego, gdzie przedstawione zostały problemy społeczne poruszane w utworach Kajki. Aneksy zawierają: nie publikowany poemat epicki pisarza pt. „Zbrodnia okrutna” i portret Kajki sprzed bez mała stu lat pt. „Stary Mazur”. Publikację uzupełnia bibliografia podmiotowo-przedmiotowa.

4. LISTOPADOWI żołnierze w Prusach Wschodnich i Zachodnich w latach 1831—1833: wspomnienia i relacje / wybrał, wstępem i przypisami opatrzył Norbert Kasperek. — Olsztyn: Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, 1992. — 185, [3] s., tab. — (Rozprawy i Materiały Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, nr 130)

Wspomnienia i relacje powstańców, którzy po klęsce powstania listopadowego byli internowani do Prus Wschodnich i na Pomorze lub przejeżdżali przez te tereny. Publikacja zawiera 42 przekazy zestawione w 7 grupach: Korpusy litewskie w Prusach Wschodnich, Armia Główna w Prusach Zachodnich, Droga na emigrację, Przeciwność pruskiej przemocy, Opisy wydania żołnierzy polskich Moskalom, Pożegnanie z Prusami, Ostatni internowani powstańcy. Końcowy rozdział zawiera utwory poetyckie oparte na przeżyciach z czasu pobytu na tych ziemiach. W bogatym pamiętnikarstwie XIX wieku mało jest wspomnień mówiących o Prusach Wschodnich i Zachodnich, dlatego publikacja jest cennym uzupełnieniem tej luki. Głosy powstańców uzupełniono współczesnymi relacjami prasowymi. Ingerencję w tekst, jak pisze wydawca, ograniczono do minimum, wprowadzając tylko niezbędne poprawki językowe.

5. ROSŁAN Jan

Ernst Wiechert: życie i dzieło / Jan Rosłan. Olsztyn: Ośrodek Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego. 1992. — 159, [1] s. — (Biblioteka Olsztyńska, nr 21). — Bibliogr.

Wydana przez Ośrodek Badań Naukowych w Olsztynie książka o życiu i twórczości Ernsta Wiecherta, pisarza niemieckiego urodzonego w 1887 roku w leśniczówce w Pierśławku, (dziś gm. Piecki) zmarłego w 1950 roku w Szwajcarii. Dzieciństwo i młodość Wiechert spędził na Mazurach, które stały się miejscem akcji wielu jego powieści. Pierwsza część książki przedstawia dorobek literacki pisarza. Jednocześnie jest to próba naszkicowania biografii duchowej. Druga część jest szczegółową analizą teologiczno-filozoficzną najwybitniejszego dzieła „Dzieci Jerominów” i problematyki religijno-moralnej tego utworu. Autor — teolog — próbuje nie tylko odtworzyć elementy systemu teologicznego wydobyte z fabuły utworu, ale także ukazać inspiracje filozoficzne powieści, jak również zrekonstruować system aksjologiczny bohaterów. Twórczość Ern-

sta Wiecherta nie doczekała się naukowego opracowania w naszym kraju, publikacja ta jest pewnym wypełnieniem tej luki.

6. RZEMPOŁUCH Andrzej

Przewodnik po zabytkach sztuki dawnych Prus Wschodnich / Andrzej Rzempołuch. — Olsztyn: Agencja Wydawnicza „Remix”, 1992. — 193, [1] s., 8s. tabl. 48 s. tabl.: il., fot., pl. — Bibliogr.

Przewodnik uwzględnia miejscowości i najważniejsze zabytki Prus Wschodnich, regionu historycznego w granicach administracyjnych po 1920 r. bez rejencji zachodniopruskiej, a więc ograniczonego do terytorium Prus Książęcych i Warmii. Materiał został podzielony na 2 części. W części polskiej zastosowano podział na dawne powiaty według stanu do 1975, w części rosyjskiej zastosowano układ alfabetyczny wg miejscowości. Autor omawia wyłącznie zabytki znane sobie z autopsji z uprzedzeniem czytelnika, że nie jest to jeszcze kompletna prezentacja najwartościowszych pomników sztuki w północnej części dawnych Prus Wschodnich.

Publikację uzupełniają liczne ilustracje oraz indeksy miejscowości i artystów.

4. WARMIA i Mazury: przewodnik / tekst Stanisław Achremczyk [i in.]; zdjęcia Ryszard Czerwiński, Andrzej Stachurski, Mieczysław Wieliczko. — Olsztyn: Agencja Fotograficzno-Wydaw. „Mazury”, 1993. — 364 s.: fot., pl.

Wstęp do przewodnika zawiera zwięzły rys historyczny regionu Warmii i Mazur. W zrubie głównym książki zamieszczono w układzie alfabetycznym opisy miejscowości, gdzie uwzględniono położenie, historię, zabytki i informacje o ważniejszych użytkowych obiektach. Podano również dawne nazwy niemieckie wszystkich miejscowości. W dalszej części przewodnika znajduje się opis środowiska przyrodniczego oraz omówienie szlaków pieszych, rowerowych i kajakowych. Uzupełnienie publikacji stanowią kolorowe zdjęcia zabytków, plany i mapki szlaków.

Bożena Wasilewska

2. ŹRÓDŁA INFORMACYJNO-BIBLIOGRAFICZNE (wybór nabytków WBP w Olsztynie)

1. BARTNICKI Andrzej, MICHAŁEK Krzysztof, RUSINOWA Izabella

Encyklopedia historii Stanów Zjednoczonych Ameryki: dzieje polityczne (od Deklaracji Niepodległości do współczesności) / Andrzej Bartnicki, Krzysztof Michałek, Izabella Rusinowa; [red. prowadzący Andrzej Dyczkowski — tekst, Tomasz Jędryczko — il.]. — Warszawa: „Egros”, 1992 — 445 s.: il., faks., fot., m., portr., rys.

Encyklopedia obejmuje okres amerykańskich dziejów od daty uchwalenia Deklaracji Niepodległości (1776) po wojnę w Zatoce Perskiej (1991). Dzieje polityczne są rozumiane w encyklopedii bardzo szeroko — włączono tu również historię kultury, gospodarki, historię społeczną.

Oprócz typowo encyklopedycznych zwięzłych haseł i biogramów zastosowano także hasła zbiorowe do problemów takich jak: wojny, kościoły, stosunki z innymi państwami. Wszystkie tytuły haseł rzeczowych zapisano w języku polskim i angielskim, tytuł angielski stanowi również hasło odsyłaczowe. Encyklopedia zawiera także pełny wykaz gabinetów od czasów G. Washingtona po administrację G. Busha, oraz w wersji dwujęzycznej Deklarację Niepodległości i Konstytucję ze wszystkimi poprawkami.

Publikację wzbogacają liczne ilustracje i ponad 40 map. Pracę zamyka aneks oraz indeks nazwisk.

2. **Encyklopedia pedagogiczna** / pod red. Wojciecha POMYKAŁO. — Warszawa: Fundacja „Innowacja”, 1993. — VIII, 1016 s.: rys., wykr.

Encyklopedia ta jest próbą ukazania dorobku polskiej pedagogiki ostatnich 25 lat wraz z osiągnięciami najnowszymi. Praca nad encyklopedią trwała od końca lat 60-tych, co znalazło odbicie w jej ostatecznym kształcie edytorskim. Zgodnie z przyjętą zasadą pluralizmu redakcja nie ingerowała w formułę poszczególnych haseł, pozostawiając ich autorski charakter. Uwzględniając znaczny subiektywizm takiego opracowania zdecydowano się na publikowanie równoległe odmiennych treściowo haseł, bądź uzupełniających się wzajemnie wariantów.

Encyklopedia zawiera ponad 270 haseł z zakresu pedagogiki ogólnej, dydaktyki, teorii wychowania, pedeutologii, pedagogiki opiekuńczej, zarządzania i organizacji oświaty, wiedzy o instytucjach oświatowo-wychowawczych, pedagogiki resocjalizacyjnej, rewalidacyjnej i psychologicznych podstaw kształcenia i wychowania. Nie uwzględnia haseł ściśle historycznych, poświęconych zagranicznym systemom oświatowo-wychowawczym oraz haseł osobowych.

Fundacja „Innowacja” zapowiada wydawanie co dwa lata suplementu.

3. **Kronika opery** / oprac. całości zespół pod kier. Mariana B. MI-CHALIKA; oprac. red. tekstów zespół tł. z niem. oraz red. pod kier. Jolanty M. Michasiewicz. — Warszawa: „Kronika”, 1993. — 639 s.: il., fot., faks., m., portr.

Kolejny tom *Kroniki* poświęcony tym razem historii opery od początku istnienia teatru muzycznego w XVI stuleciu po czasy współczesne. W *Kronice* utrzymano stały układ edytorski serii. Znajdujemy tu więc 161 kalendarium, ponad 250 pojedynczych artykułów oraz 12 artykułów przeglądowych dotyczących przełomowych zdarzeń z historii opery.

Bogato ilustrowane wydawnictwo uzupełniono indeksami: nazwisk kompozytorów, tytułów oper i osobowym.

4. **Leksykon państw świata 93/94** / przekł. z niem. i oprac. wersji polskiej Ryszard Drecki [i in.]. — Warszawa: Real Press; Dortmund: Herenberg Lexikon-Verlag, 1993. — 509 s.: il. kolor., m., portr.

Nowy na naszym rynku wydawniczym typ publikacji informacyjnej zawierającej najświeższe dane o 191 państwach świata. Hasło dotyczące danego państwa (w układzie alfabetycznym) mieści zebrane w postaci tabel informacje nt. ogólnej charakterystyki kraju (stolica, położenie, obszar, klimat), ludności, spraw społecznych i gospodarki. W części opisowej omówiono najważniejsze wydarzenia i problemy danego kraju (nierzadko z rysem historycznym) wraz z biogramami polityków.

Publikację uzupełniają rozdziały — Europa 93 oraz Świat w przekroju. Poszukiwania informacji ułatwiają indeksy osobowy i rzeczowy. W leksykonie zadbano o szeroki materiał ilustracyjny zamieszczając ponad 600 map, tabel, wykresów, zdjęć.

5. **Leksykon pisarzy świata: XX wiek** / pod red. Wacława Sadkowskiego. — Warszawa: Fundacja „Literatura Światowa”, 1993. — 402 s.

Podręczny leksykon opracował zespół redakcyjny „Literatury na Świecie”, rękując „słowem honoru literackiego” za wybór nazwisk i interpretację krytyczną. Recenzenci zarzucają słownikowi brak takich nazwisk jak: A. Fadiejew, M. Gorki, A. Platonow, M. Zoszenko, A. B. Strugaccy, R. Chandler, G. Bernanos.

Hasła słownika, mające w wielu wypadkach wyraźnie autorski charakter zawierają krótką biografię pisarza, lapidarne charakterystyki krytyczno-literackie i skrótową bibliografię.

6. **MASSON Hervé**

Słownik herezji w Kościele katolickim / Herve Masson; tł. z franc. Bożena Sęk. — Katowice: Wydawn. „Książnica”, 1993. — 320 s.: il. — (Słowniki Encyklopedyczne „Książnicy”)

Publikacja ta, to dążące do kompletności zestawienie herezji, sekt, schizm, jakie powstały w łonie Kościoła rzymskokatolickiego i protestanckiego od narodzin religii chrześcijańskiej po dzień dzisiejszy. Autor nie dokonuje osądów, nie wartościuje lecz przedstawia jedynie oficjalny punkt widzenia Kościoła na temat tego, co uznał on za heretyckie, potępione i wykluczone.

Właściwą, encyklopedyczną część publikacji poprzedza wstęp, poświęcony religiom przedchrześcijańskim oraz krótka charakterystyka współczesnego Kościoła rzymskokatolickiego. Opracowane przejrzyste hasła zawierają genezę, historię i charakterystykę poszczególnych odłamów wiary. Obok haseł rzeczowych pomieszczono liczne hasła osobowe, poświęcone ludziom, którzy odegrali dominującą rolę w powstawaniu i rozwoju ruchów heretyckich.

Praca unikalna na polskim rynku wydawniczym i zgodzić się przyjdzie ze słowami autora, który we wstępie powiedział: „Sądzę, że napisałem użyteczną książkę”.

7. **MILKOWSKI Tomasz, TERMER Janusz**

Leksykon lektur szkolnych / Tomasz Miłkowski, Janusz Termer. — Warszawa: „BGW”, 1993. — 343 s.

Leksykon — to przewodnik po literaturze, omawiający głównie dzieła wchodzące w skład kanonu lektur szkolnych, lub takie, które do niego nie weszły lecz jako dzieła wybitne zasługują na uwagę.

Jest więc z jednej strony książką „powtórkową”, źródłem pomocniczym dla ucznia, z drugiej strony poradnikiem w wyborze lektur.

W leksykonie pomieszczono około 200 haseł osobowych. Każde z nich zawiera krótki życiorys autora, informacje bibliograficzne oraz zwięzłe omówienie wybranych dzieł pisarza wraz z krótką oceną jego twórczości.

Publikację zamyka rozdział poświęcony skróтовemu omówieniu współczesnych zjawisk i tendencji w poezji, prozie i dramacie polskim okresu powojennego.

8. **Słownik literatury polskiej XX wieku** / zespół red. Alina BRODZKA [i in.]. — Wrocław: Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1992. — 1432 s. — (Vademecum Polonisty)

Słownik publikowany w serii Vademecum Polonisty skierowany jest przede wszystkim do studentów i nauczycieli. Jest pierwszą próbą zestawienia ważniejszych pojęć odnoszących się do literatury XX wieku. Obejmuje on literaturę polską lat 1890—1980 tzn. literaturę Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, piśmiennictwo lat wojny i okupacji oraz literaturę najnowszą — ukazane na tle literatury światowej. Dominują w nim obszernie hasła autorskie o charakterze syntetyzującym lub typologizującym, co nadaje wydawnictwu charakter bliższy zbiorowi rozpraw i studiów niż słownika terminów.

Pomieszczone hasła dotyczą obecności literatury w kulturze XX wieku, postaw, grup i technik literackich, motywów i tematów oraz dziedzin współczesnej wiedzy o literaturze. W słowniku pominięto hasła osobowe. Wszystkie artykuły (ułożone w porządku alfabetycznym) zaopatrzone w bibliografię przedmiotową.

9. SUGDEN Andrew

Ilustrowany słownik botaniczny: podstawy botaniki z ilustracjami i objaśnieniami / Andrew Sugden; tł. z ang. Bronisław Wojtuń i Ludwik Żołnierz. — Wrocław: Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1992. — 200 s.: il. kolor.

W słowniku zastosowano układ rzeczowy grupując hasła w 7 działach — królestwo roślin, klasyfikacja, formy życiowe i ekologiczne, ewolucja, interakcje, ekologia, grzyby. Taka budowa słownika pozwala na zestawienie znaczeniowo powiązanych haseł na sąsiadujących stronach, co jest dodatkową pomocą w uczeniu się

i powtarzaniu wiadomości. Przy poszukiwaniu objaśnień nieodzowny jest indeks terminów polskich kierujący do odpowiedniej strony.

W polskiej wersji słownika pozostawiono terminy angielskie i dodatkowo zamieszczono indeks terminów angielskich. Dzięki temu publikacja może spełniać rolę słownika botanicznego polsko-angielskiego i angielsko-polskiego.

Beata Rudzka-Florczuk

VII. KALENDARIUM ROCZNIC I OBCHODÓW (styczeń — czerwiec 1994)

1 stycznia

40 rocznica powołania do życia (1944) Armii Ludowej dekretem Krajowej Rady Narodowej

6 stycznia

130 rocznica urodzin (1864) Seweryna Pieniężnego (seniora), redaktora i wydawcy *Gazety Olsztyńskiej*, działacza społeczno-narodowego (zm. 2 XI 1905 r.)

14 stycznia

60 rocznica urodzin (1934) Marka Hłaski, pisarza (zm. 14 VI 1969)

17 stycznia

25 rocznica śmierci (1969) Grażyny Bacewicz, kompozytorki, skrzypaczki (ur. 5 V 1913)

21 stycznia

70 rocznica śmierci (1924) Włodzimierza Iljicza Lenina, przywódcy rewolucyjnego ruchu robotniczego (ur. 22 IV 1870)

22 stycznia

90 rocznica urodzin (1904) Arkadija Gajdara, pisarza radzieckiego (zm. 26 X 1941)

23 stycznia

80 rocznica urodzin (1914) Ireny Kwinto, pisarki, autorki zbiorów baśni i legend dla dzieci (zm. 1 II 1981)

23 stycznia

60 rocznica otwarcia (1934) w Gietrzwałdzie pierwszej polskiej świetlicy na Warmii

23 stycznia

50 rocznica śmierci (1944) Edwarda Muncha, malarza i grafika norweskiego (ur. 12 XII 1863)

24 stycznia

60 rocznica urodzin (1934) Stanisława Grochowiaka, poety, prozaika (zm. 2 IX 1976)

26 stycznia

30 rocznica śmierci (1964) Xawerego Dunikowskiego, rzeźbiarza (ur. 24 XI 1875)

27 stycznia

30 rocznica śmierci (1964) Stanisława Piętaka, poety i prozaika (ur. 3 VIII 1909)

28 stycznia

40 rocznica śmierci (1954) Eugeniusza Romera, geografa, twórcy nowoczesnej kartografii polskiej (ur. 3 II 1871)

31 stycznia

50 rocznica śmierci (1944) Jeana Giraudoux, dramaturga francuskiego (ur. 29 X 1881)

1 lutego

50 rocznica zamachu (1944) na Franza Kutscherę, dowódcę SS i policji w dystrykcie warszawskim

3 lutego

120 rocznica urodzin (1874) Gertrudy Stein, amerykańskiej poetki i pisarki (zm. 27 VII 1946)

3 lutego

70 rocznica urodzin (1924) Andrzeja Szczypiorskiego, pisarza

7 lutego

160 rocznica urodzin (1834) Dymitra Mendelejewa, rosyjskiego chemika (zm. 2 II 1907)

12 lutego

10 rocznica śmierci (1984) Julio Cortazara, pisarza argentyńskiego (ur. 26 VIII 1914)

13 lutego

25 rocznica śmierci (1969) Kazimierza Wierzyńskiego, poety (ur. 27 VIII 1894)

20 lutego

100 rocznica urodzin (1894) Jarosława Iwaszkiewicza, pisarza, poety (zm. 2 III 1980)

21 lutego

10 rocznica śmierci (1984) Michała Szołochowa, pisarza rosyjskiego (ur. 24 V 1905)

22 lutego

180 rocznica urodzin (1814) Oskara Kolberga, etnografa, muzyka, kompozytora (zm. 3 VI 1890)

26 lutego

80 rocznica urodzin (1914) Witolda Rowickiego, dyrygenta, kompozytora (zm. 1 X 1989)

26 lutego

25 rocznica śmierci (1969) Karla Jaspersa, filozofa niemieckiego (ur. 23 II 1883)

1 marca

90 rocznica urodzin (1904) Glenna Millera, amerykańskiego muzyka (zm. 16 XII 1944)

2 marca

170 rocznica urodzin (1824) Bedřicha Smetany, kompozytora czeskiego (zm. 12 V 1884)

3 marca

60 rocznica urodzin (1934) Jacka Kuronia, polityka

3 marca

50 rocznica urodzin (1944) Marii Nurowskiej, pisarki

6 marca

25 rocznica śmierci (1969) Anny Kowalskiej, pisarki (ur. 26 IV 1903)

18 marca

150 rocznica urodzin (1844) Nikołaja Rimskiego-Korsakowa, kompozytora rosyjskiego (zm. 21 VI 1908)

marzec — listopad

200 rocznica (1794) Powstania Kościuszkowskiego

24 marca — 200 rocznica (1794) przysięgi Tadeusza Kościuszki na Rynku krakowskim

2 kwietnia — 200 rocznica (1794) bitwy pod Raclawicami

7 maja — 200 rocznica (1794) wydania Uniwersału połanieckiego

25 marca

40 rocznica śmierci (1954) Leona Schillera, reżysera, krytyka i historyka teatru (ur. 14 III 1887)

2 kwietnia

25 rocznica śmierci (1969) Zenona Klemensiewicza, językoznawcy (ur. 2 IX 1891)

3 kwietnia

70 rocznica urodzin (1924) Marlona Brando, aktora amerykańskiego

5 kwietnia

200 rocznica śmierci (1794) Georgesa Jacquesa Dantona, jednego z przywódców rewolucji francuskiej (ur. 28 X 1759)

5 kwietnia

30 rocznica śmierci (1964) Douglasa MacArthura, amerykańskiego generała, w czasie II wojny światowej naczelnego dowódcy alianckich sił sprzymierzonych na Dalekim Wschodzie (ur. 26 I 1880)

6 kwietnia

80 rocznica śmierci (1914) Józefa Chełmońskiego, malarza (ur. 7 XI 1849)

8 kwietnia

60 rocznica śmierci (1934) Władysława Skoczylasa, grafika, malarza, rzeźbiarza (ur. 4 IV 1883)

10 kwietnia

40 rocznica śmierci (1954) Auguste'a Lumiere'a, francuskiego pioniera filmu (ur. 19 X 1862)

16 kwietnia

150 rocznica urodzin (1844) Anatola France'a, powieściopisarza francuskiego (zm. 12 X 1924)

16 kwietnia

60 rocznica urodzin (1934) Haliny Snopkiewicz, prozaika, tłumacza, autorki powieści dla młodzieży (zm. 30 VI 1980)

19 kwietnia

170 rocznica śmierci (1824) George Gordona Byrona, angielskiego poety romantycznego (ur. 22 I 1788)

22 kwietnia

70 rocznica śmierci (1924) Edith Nesbit, powieściopisarki i poetki angielskiej (ur. 15 VIII 1858)

23 kwietnia

25 rocznica śmierci (1969) Krzysztofa Komedy-Trzczińskiego, kompozytora, pianisty (ur. 27 IV 1931)

25 kwietnia

120 rocznica urodzin (1874) Guglielmo Marconiego, włoskiego fizyka i wynalazcy (zm. 20 VII 1937)

28 kwietnia

90 rocznica urodzin (1904) Jana Izydora Sztaudyngera, satyryka, poety (zm. 12 IX 1970)

29 kwietnia

10 rocznica śmierci (1984) Karola Estreichera, historyka sztuki (ur. 4 III 1906)

1 maja

90 rocznica śmierci (1904) Antoniego Dwořaka, kompozytora czeskiego (ur. 8 IX 1841)

7 maja

80 rocznica urodzin (1914) Bohdana Arcta, prozaika, pilota (zm. 11 V 1973)

8 maja

200 rocznica śmierci (1794) Antoine'a Laurenta Lavoisiera, francuskiego chemika (ur. 26 IX 1743)

9 maja

70 rocznica urodzin (1924) Bułata Okudźawy, radzieckiego poety i wykonawcy piosenek

10 maja

90 rocznica śmierci (1904) Henry'ego Mortona Stanley'a (właśc. John Rowlands), dziennikarza i podróżnika brytyjskiego (ur. 28 I 1841)

11 maja

90 rocznica urodzin (1904) Salvadora Dali, hiszpańskiego malarza (zm. 23 I 1989)

16 maja

70 rocznica urodzin (1924) Tadeusza Kubiaka, poety (zm. 3 VI 1979)

16 maja

10 rocznica śmierci (1984) Irwina Shawa, amerykańskiego powieściopisarza (ur. 27 II 1913)

18 maja

180 rocznica urodzin (1814) Michała Bakunina, rosyjskiego działacza politycznego, jednego z twórców anarchizmu (zm. 1 VII 1876)

18 maja

50 rocznica (1944) zdobycia Monte Cassino

22 maja

30 rocznica śmierci (1964) Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego, generała, dowódcy armii „Pomorze” (ur. 5 I 1893)

23 maja

80 rocznica urodzin (1914) Nory Szczepańskiej, pisarki

24 maja

20 rocznica śmierci (1974) Duke'a Ellingtona, muzyka jazzowego (ur. 29 IV 1899)

27 maja

100 rocznica urodzin (1894) Louisa Ferdinanda Celine'a, francuskiego powieściopisarza (zm. 1 VII 1961)

1 czerwca

560 rocznica śmierci (1434) Władysława II Jagiełły, króla (ur. około 1351)

3 czerwca

70 rocznica śmierci (1924) Franza Kafki, pisarza austriackiego (zm. 3 VII 1883)

5 czerwca

50 rocznica śmierci (1944) Józefa Becka, polityka (ur. 4 X 1894)

6 czerwca

50 rocznica (1944) lądowania wojsk sprzymierzonych w Normandii — powstanie drugiego frontu w Europie

14 czerwca

25 rocznica śmierci (1969) Marka Hłaski, pisarza (ur. 14 I 1934)

18 czerwca

25 rocznica śmierci (1969) Jerzego Zawieyskiego, pisarza i polityka (ur. 2 X 1902)

22 czerwca

90 rocznica urodzin (1904) Michała Choromańskiego, prozaika i dramaturga (zm. 24 V 1972)

25 czerwca

80 rocznica urodzin (1914) Janusza Minkiewicza, poety, satyryka (zm. 29 V 1981)

28 czerwca

80 rocznica (1914) zamachu na arcyksięcia Franciszka Ferdynanda Habsburga w Sarajewie

Beata Rudzka-Florczuk

IV

W Tygodniu Kultury Wiskiej, między innymi imprezami w placówkach oświatowych, odbył się w sali konferencyjnej WBP kołtuński języka słowackiego. Zwycięzcy zapewniono miesięczny pobyt na kursie językowym na Uniwersytecie w Pradze.

Przesłuchania osobiście prowadził prof. Franciszek Venturini dyrektor Instytutu Kultury Wiskiej.

III IV

Po wielu latach pracy bibliotekarskiej na stanowisku dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lidzbarku Warmińskim odeszła na wczesną emeryturę mgr Leonidia Mienykoła.

Kierownictwo placówki objęła mgr Dorota Pańka pracująca dotychczas w Bibliotece Pedagogicznej w Lidzbarku.

IV

Dziesiąt Instrukcyjno-Metodyczny zorganizował jednostkowe seminarium dla kierowników gminnych bibliotek publicznych oraz pracowników Urzędów Gmin pełniących nadzór nad bibliotekami.

Seminarium poświęcone było sprawom podstaw prawnych funkcjonowania gminnych bibliotek publicznych.

- 15 maja
75 rocznica śmierci (1902) Józefa Zawadzkiego, pisarza i polityka (nr 2 X 1902)
- 16 maja
10 rocznica śmierci (1904) Iwona Sławińska, powiatowa wódz (nr 1 X 1904)
- 18 maja
180 rocznica urodzin (1818) Michał Rakowski, polityk (nr 1 X 1904)
- 18 maja
80 rocznica urodzin (1914) Janina Miłkowska, polityk (nr 1 X 1914)
- 18 maja
50 rocznica śmierci (1904) Antoni Czajkowski, polityk (nr 1 X 1904)
- 22 maja
80 rocznica śmierci (1914) Stanisław Karaszewicz, polityk (nr 1 X 1914)
- 23 maja
80 rocznica urodzin (1914) Nor, Szczępankiewicz, polityk (nr 1 X 1914)
- 24 maja
70 rocznica śmierci (1904) Duke'a Ellingtona, polityk (nr 1 X 1904)
- 24 IV 1895)
- 27 maja
100 rocznica urodzin (1894) Louisa Ferdinanda Cetina, powiatowego lekarza (nr 1 VII 1961)
- 1 czerwca
500 rocznica śmierci (1434) Władysław II Jagiełło, król (nr. około 1351)
- 3 czerwca
70 rocznica śmierci (1924) Franz Kafka, pisarza austriackiego (nr. 3 VII 1887)
- 5 czerwca
50 rocznica śmierci (1944) Józefa Becka, polityk (nr. 4 X 1894)
- 6 czerwca
50 rocznica (1944) lądowiska wojsk sprzymierzonych w Normandii — powstanie drugiego frontu w Europie
- 14 czerwca
25 rocznica śmierci (1975) Marka Hłaski, pisarza (nr. 14 I 1934)

VIII. KALENDARIUM WYDARZEŃ z życia bibliotek publicznych I—II kwartał 1993 r.

III

Zbiory Biblioteki Obcojęzycznej (Filia WBP przy ul. Dworcowej 68) zostały ostatnio wzbogacone o wspaniały dar przekazany przez Roberta Tabarant — attachée kulturalnego Ambasady Francuskiej.

Wśród ofiarowanych książek znalazły się Wydawnictwa Larousse'a, Encyklopedie Francaise i in. wspaniałe publikacje.

IV

W Tygodniu Kultury Włoskiej, między innymi imprezami w placówkach oświatowych, odbył się w sali konferencyjnej WBP konkurs języka włoskiego. Zwycięzcy zapewniono miesięczny pobyt na kursie językowym na Uniwersytecie w Perugii.

Przesłuchania osobiście prowadził prof. Franco Venturini dyrektor Instytutu Kultury Włoskiej.

30 IV

Po wielu latach pracy bibliotekarskiej na stanowisku dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lidzbarku Warmińskim odeszła na wcześniejszą emeryturę mgr Leokadia Pieczykolan.

Kierownictwo placówki objęła mgr Dorota Paień pracująca dotychczas w Bibliotece Pedagogicznej w Lidzbarku.

IV

Dział Instrukcyjno-Metodyczny zorganizował jednodniowe seminarium dla kierowników gminnych bibliotek publicznych oraz pracowników Urzędów Gmin pełniących nadzór nad bibliotekami.

Seminarium poświęcone było sprawom podstaw prawnych funkcjonowania gminnych bibliotek publicznych.

IV

Polskie Towarzystwo Czytelnicze, Oddział Wojewódzki w Olsztynie, Rozgłośnia Polskiego Radia oraz biblioteki publiczne woj. olsztyńskiego zorganizowały zbiórkę nowych książek i pieniędzy dla bibliotek szpitalnych i publiczno-szpitalnych pod hasłem „Nowa książka dla chorego”.

Efekty tej akcji to 428 vol. zebranych książek.

V

Decyzją Urzędu Rejonowego w Olsztynie z dnia 2.04.1993 r. przekazano w użytkowanie wieczyste na 99 lat Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Olsztynie zabytkowy budynek Starego Ratusza, którego jedno ze skrzydeł zajmuje Centralna Wypożyczalnia i Czytelnia oraz Dział Informacyjno-Bibliograficzny.

Decyzję poprzedziły spotkania z władzami miasta, Dyrektora R. Ławrynowicza zabiegającego od lat o poprawę warunków lokalowych.

Wykonane zostały już ekspertyzy dot. stanu instalacji elektrycznej i c.o.

V

Konferencją prasową zorganizowaną przez Wojewódzką Bibliotekę rozpoczęły się Dni Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej w Olsztynie, a zakończyły 5.VI. w Szczytnie (patrz nota s. 15).

V

W związku z przypadającym w bieżącym roku 750-leciem Diecezji Warmińskiej, Wojewódzka Biblioteka Publiczna zorganizowała w swoich placówkach kilka imprez. Były to odczyty: „Średniowieczna sztuka sakralna Warmii” — dr Kamila Wróblewska, „Ignacy Krasicki — poeta, pisarz i biskup warmiński” — dr Stanisław Achremczyk oraz wystawa „Kościoły Warmii”.

Wspólnie z Instytutem Kultury Chrześcijańskiej zorganizowano szkolenie dla bibliotekarzy bibliotek parafialnych dekanatów warmińskich.

VI

Rada Gminy w Sorkwicach na wniosek Zarządu gminy podjęła uchwałę o likwidacji bibliotek publicznych w Sorkwicach, Warpunach i Rybnie (z dniem 31.XII.1993.)

VI

Gminna Biblioteka Publiczna w Lubominie obchodziła jubileusz 45-lecia istnienia. Uroczyste obchody lokalne uświetniła swoją obecnością Pani Ludmiła Marjańska — autorka i tłumaczka przybyła z Warszawy — prezes Stowarzyszenia Pisarzy Polskich.

VI

Seminarium szkoleniowe dla kierowników wypożyczalni bibliotek miejskich i miejsko-gminnych zorganizował Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP.

Tematem szkolenia była analiza pracy wypożyczalni za rok 1992, udostępnianie zbiorów oraz popularyzacja we współczesnej bibliotece.

VI

Departament do Spraw Uczestnictwa w Kulturze Ministerstwa Kultury i Sztuki przekazał w formie darów wydawnictwa artystyczne WA-iF dwom wybranym bibliotekom samorządowym w woj. olsztyńskim.

Propozycja dotyczyła biblioteki wyróżniającej się wynikami działalności w wojew. i drugiej mającej trudności z uzupełnianiem zbiorów, zasługującej na wsparcie.

Te kryteria objęły MBP w Szczytnie i MBP w Ostródzie.

30 VI

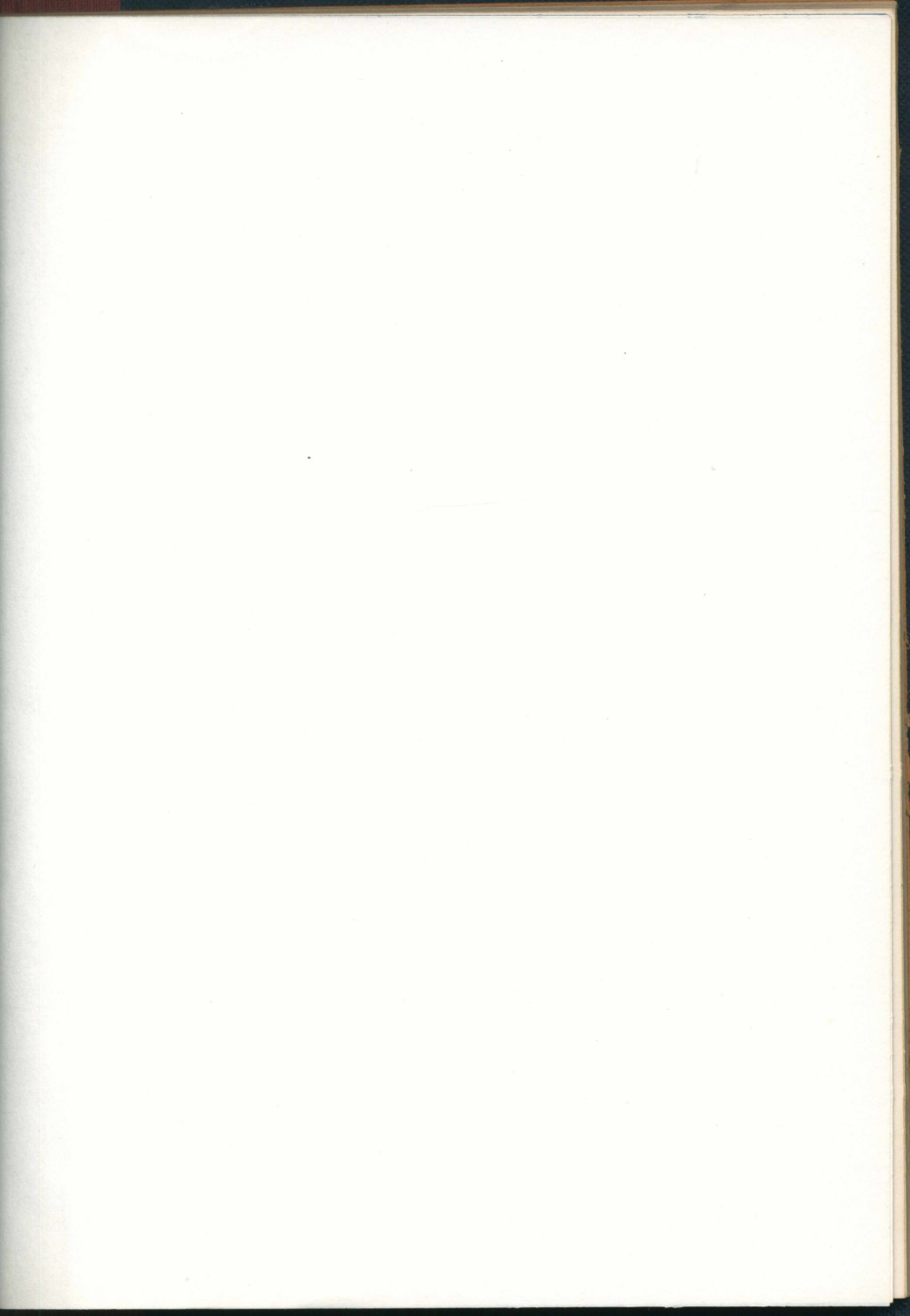
Odbyło się zebranie dyrektorów miejskich i miejsko-gminnych bibliotek publicznych.

Tematem spotkania organizowanego przez Dział IM była funkcja informacyjna biblioteki publicznej oraz marketing w miejskiej bibliotece publicznej.

Hurtownia Książek „Wena” Olsztyn ul. Dworcowa 68, tel. 33-79-82
zaopatruje biblioteki naszego województwa w książki. Sprzedaje książ-
ki i druki biblioteczne z minimalnym narzutem (ok. 20% niższym niż
w księgarni).

Do zakupionych książek biblioteki bezpłatnie otrzymują opracowane
karty katalogowe.

Zdzisława Kosmowska

Hurtownia Książek „Wena” Olkryn ul. Dworcowa 68, tel. 33.79-82
zapetrjuje biblioteki naszego województwa w książki. Sprzedaje książ-
ki i druki biblioteczne z minimalnym narzutem (ok. 20% niższym niż
w księgarni).

Do zakupionych książek biblioteki bezpłatnie otrzymuje opracowane
karty katalogowe.

Zdzisława Karmowska

